

Barns subjektiva välbefinnande

En kvantitativ studie av finländska 12–17-åringars trygghetsupplevelser under covid-19-pandemins andra år

Mira Sjöberg 2 201 472

Pro gradu- avhandling i socialpolitik

Handledare: Mikael Nygård

Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier

Åbo Akademi

Vasa, 2024

Abstrakt

Ämne: Socialpolitik, Fakulteten för Pedagogik och Välfärdsstudier, Åbo Akademi, Vasa	
Författare: Mira Sjöberg	
Arbetets titel: Barns subjektiva välbefinnande – En kvantitativ studie av finländska 12–17-åringars trygghetsupplevelser under covid- 19-pandemins andra år	
Handledare: Mikael Nygård	
<p>Begreppet välbefinnande är ett komplex och mångfacetterat fenomen och är en abstrakt definition av människans livssituation eller existens. Barns välbefinnande ska beaktas från barnets perspektiv, och vuxna bör inkludera barns åsikter i olika beslutsfattande gällande dem. Barns välbefinnande kan anses vara utmanande att forska i eftersom barn både är på väg mot en framtid som vuxna, och är aktiva medborgare i nuet. Barns subjektiva välbefinnande är ett multidimensionellt fenomen och vid forskning om barns subjektiva välbefinnande rekommenderas flera indikatorer för att få en heltäckande uppfattning om välbefinnandet. Att identifiera vilka faktorer som inverkar på barns subjektiva välbefinnande och i vilka sammanhang, har en viktig roll inom forskning och i praktiken.</p> <p>Syftet med magisteravhandlingen är att presentera hur barns subjektiva välbefinnande beskrivs i forskning samt undersöka vilka faktorer som inverkar på och förklarar variationen i barns upplevelser av trygghet i olika miljöer. De tillämpade forskningarna i magisteravhandlingens teoretiska del begränsas till omfattande och aktuella undersökningar för temat. Barns subjektiva välbefinnande fungerar som det övergripande temat i magisteravhandlingen och den empiriska delen fokuserar vidare på begreppet trygghetskänsla som en dimension av, och en operationalisering till, subjektivt välbefinnande.</p> <p>Magisteravhandlingens frågeställningar undersöker hur fördelningen mellan barns upplevda trygghetskänsla ser ut i olika miljöer samt ifrågasätter om det finns ett samband mellan barns upplevda trygghetskänsla och faktorer som kön, ålder, boendeområde, minoritetsställning, upplevd ekonomisk situation, hushållssammansättning, skola, mobbning samt om barnet har en eller flera nära vuxen- eller vänskapsrelationer.</p> <p>I avhandlingens empiriska del görs kvantitativa analyser av enkäten Barnets Röst från år 2021 som är ett färdigt insamlat material av Rädda Barnen. Analysernas resultat visar att barn i</p>	

åldern 12 till 17 år i genomsnitt känner sig trygga i olika miljöer. Minst trygga känner barn sig i kollektivtrafiken och i offentliga utrymmen. Barn som upplever att de minst tillhör en minoritet på grund av sin sexuella läggning, upplever ekonomisk stress och upplever att de blir mobbade känner sig mer otrygga i olika miljöer. Om barnen tillhör en kärnfamilj eller har en eller flera nära vuxen- eller vänskapsrelationer inverkar det positivt på trygghetskänslan.

Nyckelord: Välbefinnande, subjektivt välbefinnande, barn, trygghetskänsla, forskning

Datum: 08.01.2024

Sidoantal: 67

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1. Syfte.....	2
1.2. Disposition.....	2
2. Teorier om det mänskliga välbefinnandet.....	3
2.1. Teorin om Eudaimonia	4
2.2. Kapabilitetsteorin.....	5
2.3. Teorin om livstillfredsställelse och livskvalitet.....	6
2.4. Allardts teori om välfärd.....	8
2.5. Trygghet som teori om mänskligt välbefinnande	9
3. Barns välbefinnande från ett helhetsperspektiv	10
3.1. Bakgrund till forskning om barns välbefinnande	12
3.2. Internationella undersökningar om barns välbefinnande.....	13
4. Barns subjektiva välbefinnande inom forskning.....	16
4.1. Barnets perspektiv inom forskning.....	16
4.2. Faktorer som påverkar barns subjektiva välbefinnande	19
4.3. Den åldersmässiga utvecklingen av barns subjektiva välbefinnande	22
4.4. Trygghet som en form av barns subjektiva välbefinnande.....	23
4.5. Mätmetoder för barns subjektiva välbefinnande	24
4.5.1. Berättande som mätmetod	26
4.5.2. Bilder som mätmetod	28
4.5.3. Surveyundersökningar som mätmetod	28
5. Metod och data.....	31
5.1. Datamaterial.....	32
5.2. Variabler och databearbetning.....	34
5.3. Analysmetod.....	39
5.4. Tillförlitlighet och etiska aspekter	40
6. Resultat	41
6.1. Analys av summavariabel.....	44
6.2. Analys av delfrågor	47
7. Sammanfattande diskussion.....	51
7.1. Resultatdiskussion	52
7.2. Metoddiskussion.....	55
7.3. Konklusion och förslag till fortsatt forskning.....	56

Källförteckning.....	59
----------------------	----

Tabellförteckning:

Tabell 1.....	35
Tabell 2.....	36
Tabell 3.....	42
Tabell 4.....	44
Tabell 5.....	48
Tabell 6.....	49

Figurförteckning:

Figur 1.....	43
--------------	----

1. Inledning

I denna magisteravhandling diskuteras det mänskliga välbefinnandet, med ett speciellt fokus på barns subjektiva välbefinnande samt trygghet som en form av mänskligt välbefinnande hos barn. Med barn avses personer under 18 år. Avhandlingens empiriska del fokuserar mer specifikt på finländska barn mellan 12 och 17 år. Alla barn behöver samma trygghet, närhet och omsorg oberoende var de växer upp. Den sociala kontexten och barn och familjers olika förutsättningar har en betydelse för uppväxtens kvalitet. Avhandlingen behandlar och försöker utreda välbefinnandets olika komplexa dimensioner med ett fokus på det subjektiva välbefinnandet. Barns subjektiva välbefinnande inom forskning är det huvudsakliga temat i teoridelen. Barn har nämligen alltmer börjat fungera som aktiva aktörer i forskning som berör barns välbefinnande. Barns upplevelser av trygghet och trygghetskänsla undersöks i magisteravhandlingens empiriska del, där ett färdigt insamlat datamaterial insamlat av Rädda Barnen r.f. från år 2021 analyseras.

Begreppet välbefinnande kan vara diffust och svårt att förstå och kan användas för att definiera att något är ”bra” eller ”dåligt”. Begreppet antyder emellertid inte vad som anses vara ”bra” eller ”dåligt”, det ger rum för tolkningar och kopplingar till ord som utveckling och välfärd. (McGillivray, 2007.) Välbefinnande kan anses vara ett paraplybegrepp som innefattar områden som hälsa, resurser, funktionsförmåga, utbildning, delaktighet, sociala nätverk eller personlig autonomi. Välbefinnande kan delas in i objektiv och subjektiv hälsa som påverkas av olika faktorer i människans omgivning. (Nygård, 2013.) Välbefinnande är ett abstrakt fenomen som används för att definiera en utveckling av människans livssituation eller existens, det handlar om en beskrivning av människans livssituation. Välbefinnande kan kopplas till andra begrepp som livskvalitet, levnadsstandard och mänsklig utveckling. Andra begrepp som också förknippas med dessa är välfärd, livstillfredsställelse, nytta, välstånd, utveckling, lycka och fattigdom. När man talar om ett välbefinnande kan man nämna välbefinnandet relaterat till det sociala systemet samt till den individuella människan. (McGillivray, 2007.) I denna magisteravhandling ligger fokus på det subjektiva välbefinnandet hos människan och framför allt barns subjektiva välbefinnande.

1.1. Syfte

Syftet med magisteravhandlingen är att presentera hur barns subjektiva välbefinnande beskrivs i forskning samt undersöka vilka faktorer som inverkar på och förklarar variationen i barns upplevelser av trygghet. Magisteravhandlingens teoretiska del begränsas till relevanta, omfattande och aktuella undersökningar med tanke på temat. Begreppet subjektivt välbefinnande fungerar som det övergripande temat i magisteravhandlingen, medan den empiriska delen fokuserar på begreppet trygghetskänsla som en dimension av subjektivt välbefinnande. Eftersom subjektivt välbefinnande innefattar flera olika underbegrepp kan andra begrepp förekomma i texten om dessa är mer relevanta för det avsedda kapitlets tematik, dock används huvudsakligen begreppet subjektivt välbefinnande.

Magisteravhandlingens frågeställningar är:

- 1) Hur ser fördelningen ut mellan barns upplevda trygghetskänsla i olika miljöer?
- 2) Finns det ett samband mellan barns upplevda trygghetskänsla och faktorer som kön, ålder, boendeområde, minoritetsställning, upplevd ekonomisk situation, hushållsammansättning, skola, mobbning samt om barnet har en eller flera nära vuxen- eller vänskapsrelationer?

1.2. Disposition

Magisteravhandlingen börjar med en inledning till avhandlingens tematik och fortsätter sedan med teorier om det mänskliga välbefinnandet. Efter en genomgång av olika teorier om det mänskliga välbefinnandet presenteras barns välbefinnande från ett helhetsperspektiv där bakgrund till forskning om barns välbefinnande diskuteras. Även olika internationella undersökningar om barns välbefinnande på en mer allmän nivå framförs. Kapitel 4 behandlar sedan det huvudsakliga ämnet i avhandlingens teoridel som är barns subjektiva välbefinnande inom forskning. I samma kapitel diskuteras även trygghet och trygghetskänsla som en form av barns subjektiva välbefinnande och konkreta mätmetoder för barns subjektiva välbefinnande. I kapitel 5 flyttas fokus till den empiriska delen av avhandlingen där metod och data presenteras. En genomgång av de variabler som har använts i de genomförda kvantitativa analysmetoderna görs, och diskussioner kring tillförlitlighet och etiska aspekter förs. Kapitel 6 fokuserar på analysernas resultat där olika tabeller redogör hur analyserna har genomförts.

Kapitel 7 diskuterar och sammanfattar resultaten mer ingående och ger en konklusion till resultatdelen samt förslag till fortsatt forskning.

2. Teorier om det mänskliga välbefinnandet

I nordisk kontext präglas välbefinnandet av att det är statens uppgift att ge medborgarna materiella och immateriella resurser. Det är dock individens ansvar att bestämma hur hen använder och värdesätter dessa resurser. I Norden har det främst handlat om hur jämnfördelade dessa resurser är bland befolkningen och vem som ska få ta del av dessa och i hur stor mängd. Välbefinnandeforskning är aktuellt i de nordiska länderna eftersom det visar hur socialpolitiken fungerar i samhället. En stor del av forskningen präglas av att identifiera sådant som hotar individens välbefinnande, speciellt fattigdomsforskning har varit ett gemensamt forskningsområde för att konstatera brister i välbefinnandet och för att få en förståelse för hur en välfärdsstat fungerar. (Nygård, 2013.)

Under 1970- och 1980-talet blev välfärdsforskningen mera subjektivt betonad och flera mätmetoder för det subjektiva välbefinnandet presenterades. Innan detta fanns det ett större intresse för levnadsnivå och det mänskliga välbefinnandet ur ett objektiva perspektiv, medan man senare började mäta människors livstillfredsställelse och människans subjektiva upplevelser av välbefinnandet. Med livstillfredsställelse anses hur tillfreds människan är med sitt liv i relation till de behov, förväntningar och förutsättningar hen har. (Nygård, 2013.)

Nygård (2013) nämner den finländska forskaren Erik Allardts forskning gällande individens livskvalitet. Allardt kom i sin forskning att lägga tyngdpunkten på de subjektiva upplevelserna av välfärd, snarare än de objektiva faktorerna. Syftet med att forska i livskvalitet i stället för levnadsnivå var att lägga mer fokus på människans välbefinnande och det mänskliga livet. Denna typ av forskning hade även tagit modell av sociologin och psykologin, och influensen från dessa gjorde att de subjektiva faktorerna för mänskligt välbefinnande tydliggjordes ytterligare.

För att mäta ett subjektivt välbefinnande har olika mätmetoder för livstillfredsställelse varit de mest användbara metoderna. I stället för att mäta hur människan känner sig eller om hen är lycklig har forskare använt frågor som ”hur tillfredsställd är du med ditt liv?” för att få en mer reflekterande aspekt på människolivet. Forskare har ändå konstaterat att mätningar av enbart livstillfredsställelse inte ger en fullständig uppfattning om människans subjektiva

välbefinnande eller eventuella bakomliggande orsaker till välbefinnandet. Det subjektiva välbefinnandets historia korrelerar även med andra teorier om välbefinnandet, som till exempel det psykologiska välbefinnandet. (Forgeard, Jayawickreme, Kern, & Seligman, 2011.)

Seligman (2002) menade att lycka består av tre subjektiva faktorer. Dessa är positiv känsla, engagemang och mening. Han vidareutvecklade detta och år 2011 lade han till två faktorer, dessa var positiva relationer och prestation. Denna teori blev därmed en teori om välbefinnandet snarare än en teori om lycka, som den tidigare varit. Teorin fick nu en starkare betoning på det mångfacetterade fenomenet som ett mänskligt blomstrande utgör. Den nya teorin bestod därmed av fem dimensioner som människan behöver tillvarata för ett mänskligt välbefinnande. Denna teori inkluderade även hedoniska och eudaimoniska aspekter av välbefinnandet. Diskussioner kring hur man mäter välbefinnandet på ett sätt som integrerar olika aspekter och mått på fenomenet har förts fram bland forskare. I stället för att använda enbart en indikator för välbefinnandet kan en slags instrumentbräda med mätmetoder användas för att definiera människans styrkor samt utreda i vilka områden människan inte uppfyller sin fulla potential för ett mänskligt blomstrande. (Forgeard m.fl., 2011.)

Detta kapitel diskuterar därmed olika teorier om det mänskliga välbefinnandet för att ge en introduktion till det huvudsakliga temat samt för att ge magisteravhandlingen en teoretisk förankring. Den inledande teori som presenteras går tillbaka till Aristoteles teori om det eudaimoniska välbefinnandet samt till en vidareutveckling av teorin framförd av Carol Ryff. Vidare diskuteras Amartya Sens kapabilitetsteori samt teorin om livskvalitet och livstillfredsställelse skapad av Ruut Veenhoven. Den finländska forskaren Erik Allardts teori om livskvalitet presenteras även, följt av teorier om trygghet som en form av mänskligt välbefinnande.

2.1. Teorin om Eudaimonia

Man kan finna teorier om människans välbefinnande så långt tillbaka som till den antika filosofen Aristoteles. Aristoteles talade om Eudaimonia eller det goda livet. Han delade in lycka i tre kategorier, lyckan av underhållning och nöjer, lyckan av att vara en fri och ansvarstagande medborgare samt lyckan av att vara en tänkare. (Nygård, 2013.) Aristoteles talade för att människans centrala syfte i livet är att sträva till att förverkliga sin fulla potential

och att hitta en balans mellan överflödighet och brist samt att utnyttja sin individuella talang och kapabilitet till fullo. Han talade om det högsta goda som människan borde nå, nämligen att förverkliga sig själv efter sin individuella talang. Utöver det abstrakta Aristoteles talade för, menade han även att människan bör göra rättvisa handlingar. (Ryff & Singer, 2008.)

Carol Ryff (1989) vidareutvecklade teorin med sex dimensioner av psykologiskt välbefinnande som representerar de områden som behövs för att människan ska vara fullt fungerande. Dessa sex dimensioner är självacceptans, positiva relationer, personlig tillväxt, mening med livet, kontroll över omgivningen samt autonomi. Självacceptans är en viktig del av den mentala hälsan, av människans självaktualisering och människans optimala funktion. Betoningen ligger på ett accepterande av livet och ett tidigare liv. Positiva relationer inverkar även på människans psykologiska välbefinnande, och inom denna dimension betonas vänskap, kärlek och affektion. Personlig tillväxt och ett förverkligande av människans fulla potential är en dimension som ligger närmast Aristoteles teori om Eudaimonia, och till detta område hör självaktualisering som innebär en förståelse för den individuella potentialen. Området som handlar om att söka en mening med livet tangerar ett sökande efter mening och syfte med livet, både att hitta en mening i livets utmaningar samt att aktivt engagera sig och reflektera över det egna livet. Den femte dimensionen handlar om människans förmåga att välja och forma sin omgivning samt att ha en känsla av kontroll med betoning att hitta eller bygga den omgivning som bäst passar till människans individuella behov. En sjätte dimension av välbefinnande handlar om autonomi och självständighet där människan inte söker efter bekräftelse från medmänniskorna, utan i stället utvärderar sin egen personliga livskvalité. (Ryff & Singer, 2008.)

2.2. Kapabilitetsteorin

På 1980-talet myntade den indiske ekonomen och filosofen Amartya Sen kapabilitetsteorin som grundar sig i människans kapabilitet och funktioner. Teorin fokuserar på vad människan är kapabel att göra i relation till vad hen vill göra. Kapabilitet kan utforma sig i vad människan kan göra och vara om hen själv väljer, och funktioner innebär vad människan egentligen presterar i relation till vad hen är kapabel till. Man kunde alltså dela in kapabilitetsteorin i två områden gällande välbefinnande, ett område som fokuserar på

prestation och välbefinnande, och ett annat som handlar om välbefinnande och frihet. (Domínguez-Serrano & Moral-Espín, 2022.)

Teorin grundar sig i vad människan klarar av att göra i relation till hur stor frihet hen har att välja att leva det liv hen vill leva. Amartya Sen (Sen, 1985, refererad i Nygård, 2013) menar ändå att människans val om att leva ett liv hen värdesätter ska stå i relation till den allmänna nyttan. Detta korrelerar med människans lycka och önska i livet. Tankesättet kring kapabilitet kan även hittas tillbaka till Aristoteles och Karl Marx filosofier. Teorin präglas av ett fokus på vad människan har förmåga att göra och vara, kvaliteten av människans liv samt förmågan att avlägsna hinder för att ha friheten att leva det liv man vill och värdesätter. (Robeyns, 2007.)

Vissa funktioner är mer grundläggande än andra, och ofta högt värderade av de flesta människor. Till exempel är en ordentlig näring och ett välmående väsentligt för många. Andra funktioner kan vara mer komplexa, till exempel att uppnå självrespekt eller att upprätthålla sociala relationer. Ofta görs olika val beroende på vilka värderingar människan tycker är relevant för sig. En människans kapabilitet grundar sig i friheten att leva det liv som hen själv vill. (Sen & Nussbaum, 1993.)

För att på ett mer konkret sätt beskriva Amartya Sens (Sen, 1985, refererad i Robeyns, 2007) tankesätt om kapabilitet kan man utgå ifrån människans kapabilitet att fungera, alltså att genomföra handlingar och aktiviteter människan vill engagera sig i och vara vem man vill vara. Detta utgör det som gör ett liv värdefullt. Funktioner kan till exempel vara arbete, vila, hälsa, gemenskap och respekt. Det väsentliga är att människan har friheten att leva det liv hen vill och vara den person hen vill vara. Enligt teorin ska människan till exempel ha möjlighet att tillhöra en gemenskap om hen vill, eller leva som eremit om detta hellre föredras. Kapabilitetsteorin är således ett liberalt förhållningssätt inom politisk filosofi som värdesätter människans frihet.

2.3. Teorin om livstillfredsställelse och livskvalitet

Veenhoven (1996) forskade i människans livskvalité och livstillfredsställelse. Veenhoven menar att tillfredsställelse är ett sinnestillstånd som handlar om både belåtenhet och njutning. Livstillfredsställelse innebär hur en människa uppfattar sitt liv, alltså hur människan utvärderar kvaliteten på sitt liv som helhet. Synonymer till livstillfredsställelse kan vara lycka

och subjektivt välbefinnande. Begreppet livstillfredsställelse betonar den subjektiva upplevelsen av människans liv, medan termen lycka även kan innebära objektiv lycka.

Veenhoven (1996) har även forskat i människans livskvalité och hur den kan mätas. Han menar att människans livskvalité kan ses från olika perspektiv, dels kunde man prata om de objektiva faktorer en människa behöver för ett gott liv, till exempel mat, ett hem och hälsovård, dels kunde man prata om den mer subjektiva upplevelsen av livskvalité. En människa som är rik och mäktig behöver inte nödvändigtvis vara lycklig, och en människa som är fattig kan också vara tillfredsställd. Veenhoven (1996) kopplar även samman lyckoforskning med socialpolitik där han har utformat mått och metoder för att göra lycka till ett mått på socialpolitisk så kallad "effektivitet". FN har bland annat använt sig av Veenhovens tankar om lycka som ett mått på utveckling.

En annan indelning av Veenhoven (1999) gällande en kartläggning av kvalitet och variationer av det goda, är en skillnad mellan människans möjlighet för ett gott liv samt ett gott liv i sig. Dessa nämns som livsmöjligheter och livsresultat och har en grund i människans möjligheter i livet samt de kommande resultaten. Dessa relaterar till varandra, men är inte samma sak. En annan skillnad är de yttre och inre livskvaliteterna. De förstnämnda finns i människans omgivning medan de senare finns inom människan.

En gemensam delning mellan livsmöjligheter och livsresultat i relation till yttre och inre kvaliteter resulterar i ett schema med fyra livskvaliteter. Det finns alltså två variationer av livsmöjligheter, ett yttre perspektiv som fokuserar på betydelsen av goda levnadsförhållanden, "livsduglighet" samt ett inre perspektiv som fokuserar på människans förmåga att hantera livets utmaningar. Veenhovens (1999) term för det inre perspektivet för livsmöjligheter är "livsförmåga". Livsresultat i relation till yttre kvaliteter får då gemensamt livsnytta och livsresultat i relation till inre kvaliteter kunde definieras som livsuppskattning.

Enligt Veenhoven (1999) är lycka något som förenar människor eftersom alla på något sätt, medvetet eller omedvetet, värderar sina liv. Förutsättningarna för att människan ska känna sig lycklig är ganska lika i världen, och hänger samman med hur människor får sina behov uppfyllda och hur de ges möjlighet att leva de liv de vill leva i en viss samhällelig kontext. Detta förutsätter att samhällen är utvecklade och att det finns fungerande institutioner, men även att människors behov är uppfyllda och att det finns frihet att forma livet på ett sätt som upplevs som tillfredsställande.

2.4. Allardts teori om välfärd

Allardt (1976) menar att begreppet välfärd och människans behov för tillfredsställelse ofta studeras genom olika sociala indikatorer i samhället. De olika indikatorerna refererar till olika aspekter av välfärd. Allardt (1976) menar dock att dessa indikatorer av välfärd inte bara är olika variabler i samhället utan även präglas av olika värderingar av ett bra eller dåligt liv. Han konstaterar att det finns två problem med dessa värderingar, delvis varifrån människan får dessa värderingar och om dessa ska ses ur ett objektiva perspektiv eller ur ett subjektivt perspektiv. En annan utmaning är om fokus ska ligga på materiella eller immateriella resurser för att hantera levnadsförhållanden.

Dessa två frågeställningar utgjordes till en dimension av välfärd kontra lycka samt levnadsnivå kontra livskvalitet. Välfärd baserar sig på människornas behov i samhället medan lycka är subjektiva uppfattningar av den egna lyckan. Välfärd kan till exempel mätas genom att observera beteenden och sociala relationer, medan lycka mäts genom attityder och självuppfattningar. Begreppet levnadsnivå avser däremot materiella och immateriella resurser som till exempel inkomster, hushåll eller sysselsättning. Livskvalitet handlar om människans subjektiva perspektiv på livet. (Allardt, 1976.)

Välfärden består av materiella komponenter och immateriella komponenter. De materiella komponenterna innebär sådant individen behöver för att klara sig, till exempel behovet av mat och ett hem. De immateriella komponenterna är sociala relationer, kärlek och ett socialt nätverk. Utgående från detta delas välfärden in i tre dimensioner, ”att ha”, ”att älska” och ”att vara”. Allardt (1976) menar även att när man studerar dessa dimensioner av välfärd studerar man samtidigt en slags social rättvisa i samhället.

Människan har behov av materiella resurser, men också av immateriella resurser som inkomst, utbildning och hälsa. Dessa kunde kategoriseras under dimensionen ”att ha”. (Allardt, 1976.) Dessa materiella resurser är nödvändiga för överlevnad och för ett undvikande av misär. De materiella resurserna uppfyller behovet av näring, luft, vatten och skydd från omgivningen eller från sjukdomar. Detta kan till exempel mätas genom en människas ekonomiska resurser, hushåll, sysselsättning, arbetsförhållanden, hälsa eller utbildning. Det är skäl att nämna att dessa främst mäts i välfärdsstater och är svårare att mäta i fattigare länder där resurserna inte är lika självklara. (Nussbaum & Sen, 1993.)

”Att vara” utgör ett slags självförverkligande där människan söker efter meningsfullhet och självförverkligande. Detta utformar sig i en slags personlig status eller en form av oersättlighet samt delaktighet i sysselsättningar människan finner intressant. Faktorer som kan mätas inom denna dimension är i vilken utsträckning en människa är involverad i de beslut och aktiviteter som influerar hans liv. (Allardt, 1976.)

”Att älska” menar Allardt (1976) kunde ses något annorlunda från de andra dimensionerna. ”Att älska” handlar om relationer och interaktioner mellan människor. Detta förutsätter att människan både ger och tar emot för en relation. Detta bygger även på ett gemensamt språk som en ömsesidig förståelse mellan individer. Relationer i kategorin ”att älska” borde även uppstå spontant, medan värderingar i de två andra kategorierna kunde vara en mer systematisk planering av socialtjänster i samhället.

2.5. Trygghet som teori om mänskligt välbefinnande

Segesten (1994) beskriver trygghet som ett begrepp med varierande betydelse. Liknande begrepp kunde vara integritet, kontinuitet, medinflytande och normalisering. Vidare menar hon att trygghet är en individuell upplevelse som människan skapar förutsättningar för, och där människan själv tolkar sin omgivning. Trygghet kan anses vara ett fenomen i människans medvetenhet. Fastän människans upplevelse av trygghet är individuell, finns det en gemensam meningsfylld verklighet och en gemensam uppfattning om trygghet och otrygghet som människan även delar med andra.

Trygghet som fenomen kan ses från olika dimensioner. Till vardags kan trygghet handla om barns trygghet i skolan eller på daghem. Trygghet diskuteras inom politiken, och en del trygghetsmål hittas ofta i olika politiska dokument. Ekonomisk trygghet är en form av socialpolitisk trygghet för människan och kan främst ses genom statliga ekonomiska bidrag som utbetalas. Segesten (1994) delar in trygghet i en inre känsla av välbefinnande, en tilltro till jaget, en tilltro till tillvaron i allmänhet samt att man inte upplever fara eller hot.

Människans behov av trygghet är förknippat med livskvalitet och resurser. Om människan har resurser som garanterar livskvalitet, finns även förutsättningar för trygghet. Människan behöver även vara övertygad om att hen kan få den livskvalitet hen strävar efter. Människan behöver därmed inte bara styras av inre drivkrafter eller sociala krav, utan även av de stimuli hen möts av och lägger en viss värdering vid. Olika yttre indikatorers innebörd upplevs

individuellt av människan, men det finns även en slags gemensam innebörd för människorna i liknande sociala omgivningar. Människan uppfattar trygghetsresurser på olika sätt beroende på hur hen tolkar stimuli förknippat med trygghetsresurser. Utifrån denna tolkning sker sedan människans agerande. Till exempel kan information spela en viktig roll för människans uppfattning av trygghet, och brist på information kan resultera i en viss otrygghet. (Segesten, 1994.)

Trygghet kan därmed innefatta en försäkran om en optimal livskvalitet. Trygghet kan även innebära livskvalitet för närstående, där människan känner sig trygg om en närstående är trygg. Detta innebär att människan också har en del resurser som bidrar till detta. När människan är medveten om dessa resurser och deras tillgänglighet, skapas en trygghetskänsla. Trygghetskänslan kan rubbas om resurserna förloras. Denna störning i trygghetskänslan är ett hot mot människans livskvalitet och människan strävar på olika sätt att återuppnå trygghetskänslan. Trygghet ses därmed som en grad av livskvalité. (Segesten, 1994.)

Sammanfattningsvis finns det därmed många olika teorier om det mänskliga välbefinnandet. Även trygghetskänslor kan ses som en form av mänskligt välbefinnande. Trygghet är aktuellt i den empiriska delen av magisteravhandlingen och speciellt termen trygghetskänsla är den betydande delen i analyserna som görs. Trygghet är en form av välbefinnande och anses därför relevant till magisteravhandlingens tematik. Eftersom det inte finns desto mer forskning och teorier om trygghet som specifikt begrepp, har ett större fokus lagts på subjektivt välbefinnande som är ett mer omtalat och undersökt fenomen. Härfter fortsätter den teoretiska delen av avhandlingen med fokus på barns välbefinnande från ett helhetsperspektiv. Kapitlet behandlar vidare vad forskning säger om barns välbefinnande samt vad internationella undersökningar om barns välbefinnande visar.

3. Barns välbefinnande från ett helhetsperspektiv

Barns utveckling är relaterat till samhället de bor i, och samhället påverkar barns sociala och kognitiva utveckling. Samhället ställer olika krav av människan i olika åldrar och kön beroende på hur samhällsstrukturen är uppbyggd. Barn är beroende av sina vårdnadshavare och samtidigt av samhällets socialpolitik och ekonomi på en makronivå. Barns välbefinnande utgörs alltså av ett samspel mellan olika faktorer på mikronivå och sociala strukturer på makronivå. Forskning om barns välbefinnande fokuserar på att utveckla välbefinnandet i

relation till faktorer som kan inverka negativt på välbefinnandet samt på de faktorer som gör det möjligt för barn att blomstra. Longitudinella studier gör det möjligt att undersöka samband mellan barndom och vuxenliv samt undersöka faktorer som kan påverka en utveckling av ojämlikhet bland barn. Vid studier om välbefinnandet ska ett barncentrerat perspektiv användas. Barn är både på väg mot en framtid som blivande vuxna och är aktiva medborgare i nuet. Sambandet mellan att vara i nuet och att bli en framtida vuxen är en del av barns välbefinnande. Barn som lägger mycket tid på skolarbeten kan gå miste om andra intressen eller fritidsaktiviteter men kan i vuxenålder gynnas av detta, medan barn som inte fokuserar på skolarbeten njuter av stunden men kan senare få en mer bristfällig framtid. Barns välbefinnande förstås med andra ord genom nutid, men även genom deras livsutveckling. (Ben-Arieh, Casas, Frønes, & Korbin, 2014.)

Vuxna kan emellertid uppfatta barns intressen på felaktiga sätt. Ett exempel är att vuxna kan säga att deras barn föredrar att titta på TV, men när barnen blir tillfrågade om sina intressen föredrar de främst att umgås med vänner. Barnen menade i detta fall att TV-tittande är användbart för att samla information för att föra olika diskussioner med vännerna. Många barn har även en god digital kompetens. Vuxna som möjligen inte har den kunskapen kan missa en del relevant information om barns aktiviteter och intressen i samband med teknikens utveckling. Man har alltså konstaterat att vuxna även lär sig från barn, även om allmänheten kan undervärdera detta lärande som "barnsligt lärande". Forskare börjar också utveckla en förståelse för att upptäcka och utvärdera barns åsikter och får en insyn i att barns synsätt kan skilja sig från vuxnas synsätt utan en tydlig gräns mellan vad som är rätt och fel. Barns perspektiv öppnar upp för en unik interpersonell och social värld, och barn har sina egna personliga åsikter, erfarenheter, utvärderingar och ambitioner som inte alltid är utformade från en interaktion med en vuxen. (Ben-Arieh m.fl., 2014.)

Barns välbefinnande ska beaktas från barnens egna perspektiv på vad ett välbefinnande är. Myndigheter och vuxna ska ta barns åsikter i beaktande i olika beslutsfattande. Myndigheter bör även stärka barns möjligheter att påverka samt göra barnen delaktiga i samhället. Det har visats att barns individuella lycka relateras till familjerelationer. Myndigheter och andra beslutsfattande organ behöver se över olika utvecklingsåtgärder och planer för att förbättra barns välbefinnande. Dessa kan vara att minska ekonomisk ojämlikhet och fattigdom, förbättra möjligheten till en tidig småbarnspedagogik, förbättra servicetjänster inom mentalvården för barn och unga, utöka flexibla och familjevänliga arbetsplatser, minska

luftföroreningar samt att stärka insatser för att skydda barn från olika sjukdomar. (Gromada, Rees & Chzhen, 2020.)

3.1. Bakgrund till forskning om barns välbefinnande

Att se barn som en egen social grupp i samhället blev aktuellt på 1980- talet. Tidigare sågs och behandlades barn främst som framtida vuxna i samhället. Barn som lever och växer upp i fattiga förhållanden för ofta fattigdomen vidare till nästa generation. Detta gäller även socialt välbefinnande, de barn som lever i en säker och omtänksam miljö där barnets utveckling garanteras, har större förutsättningar för ett bättre liv i framtiden. Intresset för datainsamlingar bland barn började egentligen år 1989 i samband med FN:s konvention om barnets rättigheter. Så småningom började forskare konstatera att datainsamling gällande barns objektiva välbefinnande, till exempel avbruten skolgång eller sjukdomar bland barn, inte räcker för att få en uppfattning om hur barn själva uppfattar sina liv. Det subjektiva välbefinnandet blir alltmer aktuellt och år 2015 inkluderade World Happiness Report för första gången ett separat kapitel om barns välbefinnande. Mätmetoder för barns subjektiva välbefinnande har avancerats under de senaste åren och målet är att få tillförlitlig statistik gällande barns subjektiva välbefinnande. För att mäta barns subjektiva välbefinnande behöver man klargöra vad barns subjektiva välbefinnande är och hur det ska mätas, men även hur barn uppfattar och förstår välbefinnandet och hur de bedömer och värderar det egna välbefinnandet. (Kutsar, Raid, & Soo, 2018.)

Forskare har gradvis blivit mer intresserade av att fråga barn om deras egna liv, där svaren kan vara något oförväntade och överraskande för de vuxna. Det har funnits en motvillighet bland forskare att acceptera barns självrapportering om sitt välbefinnande som tillförlitlig källa. Denna attityd förändras gradvis och det finns dokument om hur man på bästa sätt kommunicerar med barn, hur man lyssnar till barn samt hur man utvecklar forskning bland barn. (Ben-Arieh m.fl., 2014.) Scott Huebner (1991) konstaterar i sin forskning med barn att en uppfattning om barns livstillfredsställelse kan bedömas på ett tillförlitligt sätt redan hos barn i åldern 8 år. Huebners mätmetoder nämns mer ingående i kapitel 4.5.3.

Psykologer, pedagoger, barnläkare och andra professionella som arbetar med barn försöker förstå vad som gynnar barns utveckling. Det finns även organisationer så som UNICEF eller barnkonventionen som agerar för barnets bästa. Det finns kulturella och individuella

skillnader på vad som anses vara barnets bästa och detta gör barns välbefinnande mer komplex att forska om. Tidigare studier om barns subjektiva välbefinnande har sällan inkluderat barnens egna perspektiv, i stället har vuxna gett sina uppfattningar och åsikter om barnets liv. Det som tidigare har varit, i många fall, forskning om barnets livskvalité är i stället vuxnas uppfattningar om barnets liv. Barnets perspektiv har blivit alltmer viktigare inom forskning, dock kan det fortfarande tas för givet att barn inte vet eller är kapabla att veta vad som är bra för dem. Det kan även finnas en oenighet mellan vuxna och barn gällande barns liv. Barn kan ofta ses som mer risktagande individer än vuxna, där nya och spännande upplevelser är viktiga för dem. För vuxna är ofta trygghet för barn viktigt. Att en vuxen vill att sitt barn är tryggt kan ses från barnets perspektiv som ett sätt att kontrollera eller begränsa deras frihet. Detta kan då i stället tyda på att både barns och vuxnas perspektiv kan beaktas i en forskning om barns subjektiva välbefinnande. (Ben-Arieh m.fl., 2014.)

Barns subjektiva välbefinnande diskuteras mer grundligt framöver, men innan det kommer några internationella undersökningar om barns välbefinnande på en mer allmän nivå presenteras. När internationella undersökningar om barns välbefinnande görs kan några aspekter tas i beaktande. Praxis för barnomsorg ser olika ut i världen och vad som anses vara en positiv lärmiljö eller positiv pedagogik bland barn i ett land, behöver inte vara det i ett annat land. Olika kontextuella och kulturella miljöer påverkar barns välbefinnande. Ofta är forskning om barns välbefinnande och faktorer som påverkar välbefinnandet begränsade till de västerländska kulturerna som bara utgör en liten del av alla barn i världen. Det finns även skillnader i barns upplevelser av välbefinnandet länder och kulturer emellan. (Ben-Arieh m.fl., 2014.)

3.2. Internationella undersökningar om barns välbefinnande

Internationella undersökningar gällande barns välbefinnande har gjorts för att samla in information om barns liv och dagliga aktiviteter och om barns egna perspektiv på sitt välbefinnande. Syftet med dessa undersökningar är för samhället, föräldrar och även beslutsfattare och andra professionella att bli medvetna om och förbättra barns välbefinnande. Ett projekt startade år 2009 när en grupp forskare från ”International Society for Child Indicators” i samarbete med UNICEF konstaterade ett behov av en internationell undersökning om barns välbefinnande. Frågeformulär utvecklades och skilda versioner av

formuläret gjordes för barn i åldrar 8, 10 och 12. Att forska i och ta reda på barns välbefinnande är viktigt för barnets positiva utveckling och även för att identifiera möjliga risker. Undersökningar om barns välbefinnande hjälper samhället att förstå barnets natur i olika sammanhang. (Dinisman, Fernandes, & Main, 2015.)

Enligt UNICEF:s rapport ”Worlds of Influence – Understanding What Shapes Child Well-being in Rich Countries” (2020) kunde man konstatera att en bra barndom består av en god mental hälsa, en god fysisk hälsa samt allmänna färdigheter som till exempel sociala färdigheter och akademiska färdigheter. Barn i rika länder kan också uppfatta sin barndom som bristfällig, och enligt UNICEF:s rapport har dessa barn bland annat bristfälliga relationer, brist på olika resurser, brister i servicetjänster, brister i familjeförhållanden samt andra bristfälliga faktorer som arbetslöshet och luftföroreningar. UNICEF rekommenderar att lyssna till barns åsikter, att integrera politik som kompletterar och stärker varandra för en utveckling av barns välbefinnande samt att grunda olika stiftelser som arbetar för barns välbefinnande.

I en annan översikt av UNICEF, ”Child well-being in rich countries – A comparative overview” (2013), mäts barns välbefinnande i 29 länder genom fem olika områden. Dessa områden är materiellt välbefinnande, hälsa och säkerhet, utbildning, beteende och risker samt hushåll och omgivning. Resultatet visar att Nederländerna rankas högst i alla dessa områden av barnets välbefinnande. Nederländerna rankas högst även när det gäller barns egen uppfattning om sitt välbefinnande. Finland, Island, Norge och Sverige ligger tätt bakom Nederländerna i mätningen av barns välbefinnande.

Enligt UNICEF:s rapport (2013) har Finland den lägsta barnfattigdomen i jämförelse med de andra 28 länderna i översikten. Finland rangordnas även högt inom området hälsa och säkerhet där Island och Sverige ligger något högre. Dock ligger Finland något lägre ner i rangordningen gällande dödsfall bland unga i åldern 1 till 19 år. Dödsfallen handlar om självmord, dråp, trafikolyckor, drunknande, fall och eldsvådor. Vidare rangordnas Finland högt inom utbildning och välbefinnande. I PISA test inom matematik och läskunnighet har Finland bäst resultat och är högst på listan. Finland har även en hög kvalité på småbarnspedagogik.

Inom området beteende och risker rankas inte Finland lika högt. Finland befinner sig på en medelnivå jämfört med de resterande länderna. Över 15 % av barn i åldern 11, 13 och 15 år är överviktiga enligt BMI i Finland. Mindre än 30 % äter frukt dagligen och nästan 25 % av barnen i samma ålder har varit berusade på minst två tillfällen. Finland rankas högre i andelen

barn som äter frukost, motionerar och inte använder cannabis. Dock ligger Finland högt upp gällande barn som har varit involverade i ett slagsmål det senaste året. Det är också ca. 30 % av barn i åldern 11, 13 och 15 år som har känt sig mobbade i skolan under de senaste månaderna. (UNICEF, 2013.)

Barn i ovannämnda åldersgrupp är även nöjda med sina liv i Finland. Finland rangordnas som fjärde högst upp på listan gällande barns subjektiva upplevelse av livstillfredsställelse. Nästan 90 % av barnen upplevde en hög nivå av livstillfredsställelse. Finland rankas högt både gällande barns objektiva välbefinnande och subjektiva välbefinnande. Om man jämför barns välbefinnande i Finland i början av 2000-talet och i slutet av 2000-talet har Finland sjunkit ett steg nedåt. Finland toppar ändå listorna för barns välbefinnande i allmänhet. (UNICEF, 2013.)

En nyare översikt utformad av Rädda Barnen (2021) som bland annat presenterar coronapandemins effekter på barns välbefinnande visar att de flesta barn i Finland har påverkats negativt av pandemin. Speciellt barn i familjer med låga inkomster samt barn som tillhör sexuella minoriteter eller könsmminoriteter har påverkats negativt. Distansstudier och att inte träffa vänner påverkade även barnens välbefinnande. Många upplevde användningen av digitala verktyg som något positivt under pandemin eftersom de kunde upprätthålla kontakten med vännerna. En känsla av att inte vara ensam i de rådande förhållandena hjälpte även många barn att klara vardagen, dock kände sig en tredjedel mer ensamma än tidigare. Många upplevde en form av osäkerhet och oro samt en rädsla inför framtiden. Enkätsvaren tyder på att tid spenderat med familjen hjälpte barnen att anpassa sig till pandemin. Nästan hälften av respondenterna höll med om att åren under coronapandemin var bortkastade. Majoriteten tillbringade även mer tid på sociala medier och digitala skärmar än tidigare.

Resultaten från Rädda Barnens enkät (2021) visade vidare att under coronapandemins år ökade bråken i hemmen, år gick till spillo, och en oro för närståendes välbefinnande fanns. Många barn upplevde sina föräldrar som stressade och oroliga, och barnen upplevde en rädsla inför framtida studieplats, arbete och pandemier. Resultaten visade att ju lägre inkomster familjerna hade och ju mer utmanande livssituationer barnen levde i, desto mer inverkade undantagstillståndet på välbefinnandet.

4. Barns subjektiva välbefinnande inom forskning

Barns subjektiva välbefinnande är ett komplex fenomen och kan anses vara mer utmanande att forska i än välbefinnande över lag. Barn kan till exempel betraktas som individer med egna rättigheter, eller som ännu outvecklade individer på väg mot vuxenlivet. När man studerar och mäter barns subjektiva välbefinnande rekommenderas en användning av flera indikatorer för att få en heltäckande uppfattning om barnets subjektiva välbefinnande. Barns subjektiva välbefinnande är därmed ett multidimensionellt fenomen. (Lindberg, Nygård, Nyqvist, & Hakovirta, 2020.)

Hittills har ett mer allmänt perspektiv på barns välbefinnande presenterats i avhandlingen där tidigare synsätt på barns välbefinnande har diskuterats och resultat från internationella undersökningar om barns välbefinnande har redogjorts. Till viss del har även barns subjektiva välbefinnande introducerats, men framöver kommer inriktningen på barns subjektiva välbefinnande vara ännu tydligare. Fokus framöver kommer därmed vara barnets perspektiv inom forskning, faktorer som kan påverka barns subjektiva välbefinnande, den åldersmässiga utvecklingen av barns subjektiva välbefinnande samt trygghet som en form av barns subjektiva välbefinnande. Som en avslutning på avhandlingens teoretiska del diskuteras även mätmetoder för barns subjektiva välbefinnande.

4.1. Barnets perspektiv inom forskning

Som tidigare nämnt har det ofta varit de vuxna som har representerat barn inom forskning, och barnen porträtteras som passiva och ofullständiga individer. Detta antyder också många gånger att forskningen skulle vara mer tillförlitlig och giltig om informationen kommer från en vuxen än om den kommer från barnen själva. Det finns även en skillnad mellan hur man nämner barn i en forskning, om barn nämns som ”subjekt för forskning”, antyder det att de har en subjektiv status, men framställs ändå som passiva. Man kunde i stället nämna forskningen som ”forskning om barn”. Denna typ av forskning innebär ett relationsbyggande och ett förtroende mellan forskare och barn utifrån barns individuella kognitiva och sociala förmågor. Forskningen baserar sig på att upptäcka en individ som inte ännu är vuxen och att utforska barns åsikter och erfarenheter direkt från dem. Att höra barns egna åsikter kan ge ett

annat perspektiv på forskningen än om vuxna representerar barnen. (Casas, González, Navarro, & Alugué, 2012.)

Att inkludera barn som medhjälp i utveckling av datamaterial har visat sig vara omtyckt av barnen. Casas m.fl. (2012) konstaterade i sin forskning med barn i åldrar 8, 10 och 12 att barnen genast blev samarbetsvilliga och motiverade för uppgifterna och aktivt försökte hitta lösningar på forskningsproblemen när de fick vara med som forskare. Barnen hjälpte varandra förstå uppgiften och även en slags argumentation kunde uppstå mellan barnen emellan. Forskarna kunde också konstatera att barnen förstod uppgiften bättre om ett annat barn förklarade uppgiften än om en forskare gjorde det. Forskarna lade märke till att när barnen engagerades i forskningen tog de sig an uppgiften med stort intresse.

När barnen fick vara med och utveckla och granska datainsamlingsmaterial konstaterade forskarna att barnen kunde uppfatta och förstå de givna metoderna. Många barn menade dock att vissa format krävde mycket tid för läsning och för att förstå än andra format. Barnen var överens om att skuggning av olika textrader på frågeformulär gör frågorna lättare att läsa. Ansikten eller "emoticons" ansågs vara lätta att förstå, men en upprepning av frågorna ansågs vara tråkigt, vilket försvårade förståelsen. Barnen föreslog därför att liknande frågor kunde sammanslås. Vidare ansåg några barn att det var lättare att läsa och förstå när de givna frågorna fanns på en rad. Barn i 8 års ålder föredrog bilder och "emoticons" som svarsalternativ på enkäter men förstod även små och stora bokstäver. Barnen gav även förslag till att använda lättare ord i forskningen samt att undvika tekniska ord. Även barnen i 10 års ålder ansåg att bilder och symboler var trevliga, och denna åldersgrupp konstaterade vidare att "emoticons" kan förstås på olika sätt. De ansåg även att färggranna frågeformulär var mindre tråkiga. De menade även att skalor från 0 till 10 som mätmetod var lättast att förstå. Även barn i 12 års ålder överensstämde med de andra att bilder och symboler var det bästa svarsalternativet för lätta frågor, men även skalor som svarsalternativ ansågs vara relevanta till mer komplexa frågor enligt denna åldersgrupp. (Casas m.fl., 2012.)

Forskarna noterade att en förbättring av frågeformulären kunde göras, och detta skulle innebära att barnen lättare kunde förstå frågorna. Att göra formuläret intressant och trevligt, och när barnen känner sig bekväma med uppgifterna, ökar också sannolikheten att deras svar har en högre kvalitet och en bättre tillförlitlighet. Detta minskar också oavslutade svar. Forskarna kunde även komma överens om att oavsett vilket svarsalternativ som användes, fanns det alltid ett visst antal barn som inte förstod frågorna. Forskarna behövde därför vara öppna för dialog med barnen för att säkerställa att barnen förstod frågorna och syftet med

forskningen. Om det fanns barn som förstod innebörden i frågorna korrekt, var det mer gynnsamt att barnen förklarade uppgiften till sina medforskare, än att de vuxna gjorde det. Barnen uppskattade även när det fanns en visuell skuggning i frågeformuläret samt när liknande frågor sammanslogs. (Casas m.fl., 2012.)

I och med barnkonventionen från år 1989 har man även forskat i hur barn tänker kring sina egna rättigheter. En allmän utmaning inom forskning är att förstå barns perspektiv från både teoretiska perspektiv och från praktiska ändamål för att försäkra om att barns röst ska höras i alla sammanhang där de berörs. Barnkonventionen har även medfört att synen på barn har utvecklats, där barn ska ses som aktiva och självständiga aktörer och där tyngdpunkten ska ligga på barnets kompetenser och åsikter. (Casas, González- Carrasco, & Luna, 2018.)

En faktor som har betydelse för barns förståelse av sina rättigheter är barnets mognadsnivå och utveckling. Alderns inverkan på barns förståelse om sina rättigheter har utforskats i senare studier där man har konstaterat att yngre barn har en sämre uppfattningsförmåga, men att de med hjälp av tillräckligt stöd kan öka sin medvetenhet om sina rättigheter och speciellt sin förmåga att uttrycka sina åsikter och vara delaktiga. En annan faktor som kan vara betydande vid en uppfattning och attityd gentemot sina rättigheter är personliga erfarenheter. Även kulturella skillnader finns gällande barnens rättigheter och barns attityder gentemot nationella, etniska och religiösa rättigheter. (Casas m.fl., 2018.)

Enligt Casas, González- Carrasco och Lunas undersökning (2018) med barn i åldern 8, 10 och 12 år från 18 olika länder kan man konstatera att de barn som hade svarat att de känner till sina rättigheter hade ett högre subjektivt välbefinnande. Även de barn som svarade att de ansåg att vuxna i deras land respekterade deras rättigheter hade ett högre välbefinnande. Enligt undersökningen var barn i åldern 10 år de som hade högst subjektivt välbefinnande. Resultatet påvisade att det fanns ett positivt samband mellan barns kunskaper om sina rättigheter och subjektivt välbefinnande samt att deras perspektiv på vuxnas attityder gentemot deras rättigheter även influerade det subjektiva välbefinnandet. Det fanns dock skillnader länder emellan, sambandet var inte lika tydligt i vissa länder som i andra, dock var sambandet alltid signifikant. En skillnad länder emellan kunde vara samhällsstrukturer och familjepolitik där strukturer inom familjen, skolan, samhället och kulturer kunde se olika ut.

4.2. Faktorer som påverkar barns subjektiva välbefinnande

Att identifiera vilka kontextuella faktorer som inverkar på barns subjektiva välbefinnande och i vilka sammanhang har en viktig roll inom forskning och i praktiken. Faktorer som inverkar på ett barns subjektiva välbefinnande kan bland annat vara ålder, socioekonomisk status, ensamhet, mobbning, delaktighet, inlärningsförmåga, psykisk hälsa, attityder eller barns självkänsla. Även kön och den digitala kompetensen kan påverka välbefinnandet och välbefinnandet varierar mellan olika länder. Barnets familj, egna valmöjligheter, ekonomi och egendom, hälsa, framtid, utbildning, hemförhållanden och vänner har även en stor betydelse för välbefinnandet. (Lindberg, Nygård, Nyqvist, & Hakovirta, 2020.)

Barns subjektiva välbefinnande kan även påverkas av barnets familjestruktur, oftast har de barn som lever i en familj med två biologiska föräldrar en högre livstillfredsställelse än de som bor med en förälder eller med bonusföräldrar. En orsak till detta kan vara att ensamstående föräldrar har en svårare ekonomisk situation, och en bonusfamilj kan ha utmaningar med att få en fungerande vardag och fungerande relationer inom familjen. Detta behöver dock inte alltid påverka barns subjektiva välbefinnande negativt. Att ha bra relationer till andra kan ha en större relevans för barns subjektiva välbefinnande än själva familjestrukturen. En bra relation till en förälder eller till båda föräldrarna och till jämnåriga utgör en viktig del av barns subjektiva välbefinnande. (Haanpää, Kuula, & Hakovirta, 2019.)

Gemenskap och deltagande i sociala sammanhang påverkar det subjektiva välbefinnandet positivt. Positiva relationer och en känsla av delaktighet inom familjen, skolan eller samhället har en stark positiv inverkan på barns välbefinnande. Barn som är medvetna om sina rättigheter och upplever att vuxna i sin omgivning respekterar rättigheterna, är mer tillfredställda med sina liv. Känslan av trygghet är väsentligt för barn samt en känsla av att bli hörd och behandlad rättvist. (Casas, González- Carrasco, & Luna, 2018.)

Det finns vissa skillnader mellan flickor och pojkar beträffande subjektivt välbefinnande, även om detta inte alltid är givet. Det finns skillnader länder emellan gällande kön och subjektivt välbefinnande. På vilket sätt kön framställs och vilka sociala normer som finns, kommer antagligen korrelera med uppfattningar om det subjektiva välbefinnandet. Mätmetoder kan vara en betydande faktor för att förstå varför det finns skillnader i det subjektiva välbefinnande bland kön. Flickor och pojkar kan tolka frågor på olika sätt beroende på mätmetoder. Sambandet mellan kön och subjektivt välbefinnande är ändå komplext, och

kulturella eller biologiska faktorer, för att nämna några, kan inverka på resultatet. (Kaye-Tzadok, Kim, & Main, 2017.)

Över lag kan det finnas skillnader mellan kön och subjektivt välbefinnande när det gäller barns tillfredsställelse med sociala relationer, med skolan samt med sig själv. Sociala relationer tycks spela en viktigare roll för flickors psykiska hälsa än vad det gör för pojkar, flickor värderar ofta relationer på ett annat sätt än pojkar och investerar mer tid i sina relationer. Även föräldrars civilstånd kan ha större betydelse för flickors lycka och livstillfredsställelse än för pojkars. När det gäller skolgång och subjektivt välbefinnande kan det även finnas vissa könsskillnader. Pojkar tenderar vara mindre nöjda med skolan än flickor och är mindre motiverade när det gäller skolarbeten än flickor. Könsskillanderna samverkar även med lärarens attityder och uppfattningar gentemot pojkar och flickors beteenden. Lärare har rapporterats ha en varmare relation till och mindre konflikter med flickor, än pojkar. Pojkar är mer benägna att bli kritiserade av lärare, vilket påverkar deras subjektiva välbefinnande. Sociala medier och ett överkligt ideal gällande hur en kropp ska se ut påverkar även barn och ungas uppfattningar om sig själva. Barn i tidig ålder är redan medvetna om det budskap gällande kroppar som finns på sociala medier. Dessa negativa kroppsuppfattningar ökar risken för sämre självkänsla, för försämrat psykiskt välbefinnande, för ätstörningssymtom samt risken för depression. Det finns alltså skillnader i kroppsuppfattningar beroende på kön, men detta antyder inte att pojkar inte skulle ha utmaningar med den egna kroppsuppfattningen. Barns uppfattningar om sitt utseende varierar även med åldern. (Kaye-Tzadok m.fl., 2017.)

Barnfattigdom är ett omtalat ämne och även en bidragande faktor till välbefinnandet. Fattigdom inom familjen påverkar barns subjektiva välbefinnande negativt. Den bristande ekonomin behöver inte i sig självt påverka barnet negativt, ofta är detta förknippat med sociala konsekvenser för barnet som påverkar välbefinnandet negativt. Till exempel kan fattigdomen medföra att barnet inte har möjlighet till fritidsaktiviteter, där barnet annars skulle umgås och träffa jämnåriga. Fattiga barn har ofta även färre materiella resurser till förfogande och detta kan inverka på deras sociala status bland jämnåriga. (Haanpää, Kuula, & Hakovirta, 2019.) Hur ekonomi och fattigdom påverkar ett barns subjektiva välbefinnande varierar i olika grad. Familjens struktur och ekonomiska förhållningssätt inverkar även på hur fattigdomen syns och påverkar familjens vardag. Barn tenderar ändå påverkas negativt av fattigdom och ekonomiska brister inom familjen.

Enligt Rädda Barnen (2021) kan orsaken till fattigdom vara många, och skillnader finns länder emellan och beroende på hurdana förhållanden familjen lever i. Fattigdomen är oftast högre i familjer med ensamstående föräldrar, i familjer med arbetslöshet eller i familjer som lider av någon sjukdom. Låga inkomster inom familjer i Finland beror ofta på ett lågavlönat arbete, deltidsarbete, arbetsoförmåga eller för att familjen består av en ensamstående förälder. Annat som i dag även kan påverka familjers situationer är de stigande priserna, inflationen, dyra boendekostnader eller skulder. Familjer med låga inkomster försörjer sig ofta med hjälp av socialbidrag från kommunen. Barn i familjer med låga inkomster i Finland upplever ett sämre välbefinnande än de som inte lever i familjer med låga inkomster. Ekonomiska brister inom familjer resulterar i materiell fattigdom och brister i de grundläggande behoven som till exempel näring, kläder eller hobbyer. Flera barn som lever i familjer med låga inkomster behöver även avbryta sina hobbyer på grund av familjens ekonomi. Fritidsintressen och hobbyer stöder barns välbefinnande genom samhörighet och ett delat intresse med andra. Hobbyer ger även barn ett avbrott från en eventuell utmanande vardag.

Vidare visar Rädda Barnens (2021) enkätresultat att barn i familjer med låga inkomster upplever utanförskap mer än barn i familjer med medelinkomster. De upplever mer ensamhet och diskriminering i vardagen samt att de inte har möjlighet att välja hur de vill spendera sin fritid och hur de vill leva sina liv, något som kan kopplas till Amartya Sens kapabilitetsteori. Låga inkomster i familjen gör att barn får en försvagad tro på sig själv, på sina förmågor samt på karriärmöjligheter i framtiden. Resultatet visar även att den ekonomiska stressen inom familjen gör barnen ledsnare, mer stressade och mer uttråkade än barn i familjer med höga inkomster.

Ett upplevande av att vara annorlunda än andra, en oro för familjens ekonomiska situation samt en känsla av skuld och avund finns även ofta hos barn i låginkomstfamiljer. En rädsla och oro över pengar och över den egna framtiden finns. Frågor och diskussioner gällande pengar stressar även föräldrar och försvagar i sin tur familjeatmosfären. Enligt enkäten Barnets Röst (2021) menar barn i Finland att föräldrarna inte förstår att de bryr sig om den ekonomiska situationen och att föräldrarna antar att barn inte märker eller förstår allvaret i situationen. Familjens ekonomiska situation skapar stress och oro i barnets vardag, vilket försvagar välbefinnandet hos barnen. Enligt Gill Main (2014) har barn som inte är medvetna om familjens ekonomiska stress ett lägre subjektivt välbefinnande än de barn som är medvetna till rätt grad om familjens utmaningar. Vad som anses vara rätt grad av kännedom om familjens ekonomiska stress för barn kan vara individuellt. Att till viss mån prata om den

ekonomiska stressen inom familjen tenderar ändå ha en positiv effekt på barns subjektiva välbefinnande.

4.3. Den åldersmässiga utvecklingen av barns subjektiva välbefinnande

I sin forskning med 339 finska nionde klassister ville Uusitalo-Malmivaara (2014) undersöka vad som händer med barns subjektiva välbefinnande under åren från barndom till ungdom. Resultatet påvisade att barnens subjektiva välbefinnande avtog med åldern. Speciellt bland flickor minskade välbefinnandet från ålder 12 till 15 år. Åren mellan 12 och 15 år kan kännetecknas som år med olika utmaningar inom flera områden hos människan. Förändringar i puberteten och i det känslomässiga välbefinnandet samt andra psykologiska förändringar och förändringar i det sociala beteendet inverkar på barns välbefinnande. Även större krav från skolan och en alltmer ökad självständighet kan öka stressen hos barn. De flesta bemästrar ändå dessa utvecklingsstadier utan några större svårigheter. Ändå kan en del forskning tyda på att flickor tenderar ha en högre förekomst av ångest, depression och känslomässiga störningar än pojkar. Vidare visade Uusitalo-Malmivaaras (2014) undersökning att barn och ungas subjektiva välbefinnande ofta förknippades med personlighetsdrag och temperament där goda sociala interaktioner stärkte barns subjektiva välbefinnande.

Resultatet av Uusitalo-Malmivaaras (2014) forskning påvisade även att nionde klassister i allmänhet hade ett högt subjektivt välbefinnande. När det gällde det subjektiva välbefinnandet och utbrändhet i relation till skolan hade välbefinnandet minskat hos både flickor och pojkar från ålder 12 till 15 år. Denna avtagning i flickors subjektiva välbefinnande kan orsakas av multifacetterade krav. Dels förväntas flickor ofta att prestera i skolan, dels har de en press för ett visst utseende. Även enligt enkäten ”Hälsa i skolan” utformad av Institutet för hälsa och välfärd i Finland (2021) var en stor del av barnen nöjda med sina liv, dock har livstillfredsställelsen minskat från år 2019. En ökad upplevelse av ensamhet förekom bland flickor och pojkar, och 32–40 % av flickorna och 17–18 % av pojkarna upplevde ett medelmåttligt eller svagt hälsotillstånd. 46 % av flickorna och 38 % av pojkarna i årskurs 8 till 9 åt inte frukost varje vardagsmorgon samt att en ökning i andelen barn som motionerar för lite på fritiden även hade skett mellan åren 2015 och 2021. I beaktande bör dock tas att under datainsamlingsprocessen rådde undantagstillstånd i Finland på grund av coronapandemin.

Uusitalo-Malmivaaras (2014) forskning visade också att bättre skolprestationer var starkt relaterat till välbefinnandet och till lycka hos sjätte klassister, detta ökade även med åren och 60 % av nionde klassister upplevde att välbefinnandet ökade med bättre skolvitsord. Ca. 34 % av barnen från årskurs 6 upplevde att pengar gav lycka, medan nästan 60 % tre år senare upplevde att de strävade efter en ökad ekonomi. Denna ökning förknippades med trenden av materiella inköp bland unga. Barn kunde även få extra pengar av sina familjer när de presterade i skolan, denna yttre motivation kunde sedan förstärka behoven och kraven av att prestera i skolan. Många barn önskade även klara framtidsplaner, och en övergång från grundskola till gymnasiet eller yrkesskola ökade stressen hos barnen. Barns välbefinnande tycktes öka efter övergången från högstadiet till andra stadiets utbildning.

4.4. Trygghet som en form av barns subjektiva välbefinnande

Enligt enkäten "Hälsa i skolan" utformad av Institutet för hälsa och välfärd i Finland (2021) kan man konstatera att trygghetskänsla och välbefinnande samspekar och alla barn har rätt till ett tryggt hem och en trygg uppväxtmiljö. Tryggheten kan stödas genom tidigt ingripande, tillgängliga lågtröskel tjänster samt genom olika stödtjänster till föräldrar. Mobbning, våld, diskriminering och trakasserier inverkar negativt på barns trygghetskänsla och genom att redan inom småbarnspedagogiken förebygga mobbning kan detta förebygga mobbning även i skolan. Mobbning ökar känslan av otrygghet och är ett hot mot hälsan, välfärden och barns skolmotivation. Enligt enkäten kan man konstatera att flickors upplevelser av mobbning i årskurs 4 och 5 har ökat från år 2019 till 2021 medan pojkars upplevelser har förblivit desamma. Pojkarnas upplevelser av mobbning är dock hög båda åren. En regional jämförelse i Finland i årskurs 4 och 5 mellan åren 2019 och 2021 tyder även på att upplevelsen av mobbning minst en gång i veckan har ökat i så gott som alla regioner mellan både flickor och pojkar. Även en ökning gällande upplevelsen av mobbning minst en gång i veckan mellan barn i årskurs 8 och 9 förekommer åren emellan. I allmänhet upplever pojkar en högre grad av mobbning än flickor i årskurs 8 och 9.

Enligt enkäten Barnets Röst (2021) där 1102 barn i åldern 12 till 17 år i Finland rapporterade om sin känsla av trygghet som subjektiv upplevelse, konstaterades att barn och unga som upplevde att de tillhör en könsminoritet, en sexuell minoritet eller en etnisk minoritet hade en sämre trygghetskänsla än barn som inte tillhörde en minoritet. Även familjens inkomstnivå

påverkade barnens upplevelser av trygghet. De flesta upplevde att de kände sig tryggast i hemmet, i hobbyer eller i grannskapet. Trygghetskänslan var lägst i kollektivtrafiken och på offentliga platser. Det som fick barn att känna sig trygga var bekanta platser, andra människors stöd och närvaro, musik, kramar, djur eller trevliga aktiviteter. Trygga vuxna skapade en känsla av trygghet och trygga vuxna definierades av barnen som närvarande, lyssnande och att de inte använder rusmedel. Stabilitet i vardagen och ordningsvakter på offentliga platser skapade också trygghet hos barn.

Enligt samma enkät hade 72 % av representanterna från en sexuell minoritet eller könsminoritet och 58 % av representanterna från en etnisk minoritet senaste sex månaderna känt sig otrygga. Känslor av att inte höra hemma någonstans, att inte få tillräckligt med stöd, att inte lita på andra människor och en instabilitet och oro om ens egna liv och framtid var väsentligt i resultaten. Speciellt otryggt upplevdes offentliga transportmedel och offentliga platser. Även skolan och Finland som helhet upplevdes mer otryggt hos respondenterna från en minoritet än de som inte tillhörde en minoritet. (Rädda Barnen, 2021.)

Barn som tillhörde en minoritetsgrupp upplevde ett mer instabilt liv, en oro inför framtiden samt att stödet från andra människor inte var tillräckligt. Dessa barn upplevde även mer mobbning och speciellt barn som tillhörde en sexuell minoritet definierade sitt välbefinnande som bristande på grund av nedstämdhet, utmaningar med sig själv och ångest. De använde även mera psykiska tjänster än de som inte tillhörde en minoritetsgrupp och de upplevde att den icke-accepterande attityd som kunde komma från föräldrarna påverkade deras välbefinnande negativt. (Rädda Barnen, 2021.)

4.5. Mätmetoder för barns subjektiva välbefinnande

Som tidigare diskuterat finns det en skillnad mellan det subjektiva och det objektiva välbefinnandet, likaså finns det skillnader i mätmetoder gällande dessa. De objektiva mätmetoderna baserar sig på kriterier och antaganden från andra människor medan de subjektiva mätmetoderna handlar om hur en människa själv känner sig baserat på indirekta kriterier. Till exempel kan en människa känna att hen är sjuk och inte kunna förklara orsaken till denna känsla, medan en annan människa med samma symtom inte skulle uppfatta sig själv som sjuk. (McGillivray, 2007.)

Mätmetoder för det subjektiva välbefinnandet är till exempel WHO:s livskvalitetsskala eller olika lyckoindex som innehåller frågor om hur tillfreds man är med sitt liv i helhet (Nygård, 2013). Vidare kunde man för att mäta en människas positiva känslor använda sig av Day Reconstruction Method, DRM, eller Experience Sampling Method, ESM. I DRM redogör respondenterna i vilka aktiviteter de har känt sig engagerade och delaktiga i det senaste dygnet. Ett annat mätinstrument är ESM, där respondenterna får höra ett ljud olika tidpunkter på dygnet för att sedan svara på frågor hur de känner sig i den stunden. Man kunde också prata om en "flow scale" där man utreder människans "flow" eller känslan av att befinna sig i "zonen" för att mäta dess engagemang under olika aktiviteter. (Forgeard, Jayawickreme, Kerm, & Seligman, 2011.) Andra mätmetoder som kan användas till exempel för att mäta positiva och negativa emotioner hos individen är Positive and Negative Affect Schedule, PANAS, som bygger på att individen uppskattar i vilken grad de känner tio positiva känslor och tio negativa känslor under en tidsperiod (Forgeard m.fl., 2011).

Det riktas även kritik mot mätmetoder för det subjektiva välbefinnandet. Forskare har kritiserat mätmetoder på grund av en bristfällig klarhet över hur man studerar det subjektiva välbefinnandet. Forskning om det subjektiva välbefinnandet kan anses vara "flummig", men har ändå konstaterats vara genomförlig. I detta sammanhang kunde man konstatera att forskning inom subjektivt välbefinnande är ett multidimensionellt fenomen som inte enbart ger entydiga överensstämmande resultat. Kritiker menar även att det subjektiva välbefinnandet är oflexibelt och genetiskt bestämt. De menar att forskning inom detta område har relevans i genetiska och psykologiska studier, och mindre relevans inom det socialpolitiska området. Detta har vidare diskuterats och bland annat Cummins och Cahill (2000) har konstaterat att till exempel stressfyllda händelser eller trauma som till exempel fattigdom kan orsaka, påverkar människans subjektiva välbefinnande. Det konstaterades alltså att det finns en socialpolitisk relevans i forskning om det subjektiva välbefinnandet. Enligt Main (2014) har även kritik riktats mot en bristande forskning om barns subjektiva välbefinnande.

När man vill mäta barns subjektiva välbefinnande finns det skäl att beakta på vilket sätt man bör göra det för att undersökningen ska vara tillförlitlig. Man kan konstatera att på vilket sätt frågor och svarsalternativ är strukturerade spelar roll för undersökningen. En objektiv mätning av barns välbefinnande är bara en del av barnets välbefinnande, men för att förstå barns allmänna välbefinnande behövs även faktorer om barnets egna tankar och känslor om sitt liv.

Nutida forskning visar att mätningar som använder flera indikatorer för att mäta välbefinnandet är mer pålitliga än enstaka indikatorer. (Savahl, 2009.)

Två indikatorer som har visats vara aktuella när man vill förstå det subjektiva välbefinnandet är affektiva och kognitiva komponenter av välbefinnandet. De affektiva komponenterna innebär känslor, erfarenheter av behagliga och obehagliga känslor samt hur lyckliga och tillfredsställda barn är. Dessa komponenter är främst relaterade till barns personligheter. De kognitiva mätningarna indikerar hur tillfredsställda barn är med sina liv i allmänhet samt hur barn uppfattar världen omkring sig med familj, skola och vänner. De kognitiva komponenterna innefattar mer yttre faktorer än de affektiva komponenterna. (Lindberg, Nygård, Nyqvist, & Hakovirta, 2020.)

Man kan alltså notera att mätningar av barns subjektiva välbefinnande ofta är utmanande. Detta kan bero på en brist i tillförlitligheten när det gäller barns egna åsikter och synpunkter, men även etiska skäl kan utmana mätandet. Forskning gällande barns subjektiva välbefinnande utvecklas hela tiden och man behöver notera barns rättigheter samt att barndomen är ett eget stadiet med en egen relevans, snarare än att det bara är en färd gentemot vuxenlivet. Ofta mäter man barns tillvaro med hjälp av föräldrars antaganden. Detta kan dock, som tidigare diskuterat, medföra felantaganden om barnets liv. (Main, 2014.) När man studerar barns subjektiva välbefinnande rekommenderas att man använder flera indikatorer för att få en heltäckande uppfattning. (Lindberg, Nygård, Nyqvist, & Hakovirta, 2020.) Nedan presenteras berättande som mätmetod, bilder som mätmetod samt surveyundersökningar som mätmetod.

4.5.1. Berättande som mätmetod

I artikeln "Having, loving, and being: children's narrated wellbeing in Finnish day care centres" presenterat av Puroila, Estola och Syrjälä (2012) gjordes en studie där tre daghemsgrupper i norra Finland undersöktes med sammanlagt 56 barn i åldrarna 1 till 7 år. I studien analyserades barns berättande från olika situationer. Barns konversationer från leken, samlingen, utelekar, matsituationer och från olika förflyttningar observerades. Studien innefattade en analys av datainsamling relaterat till barnens välbefinnande. I resultatet kunde fem teman hittas, dessa var sociala relationer, lärande, emotioner, aktiviteter, och fysisk utveckling.

Resultaten visade att daghemmet försedde barnen med de materiella resurser de behövde för ett välbefinnande. Daghemmen i forskningen erbjöd barnen uteplatser med staket, gungor, sandlådor och klätterställningar. Inomhus fanns för barnen anpassade lekrum, spel, böcker, leksaker och annat pysselmaterial. Barnen fick två varma mål om dagen, hade möjlighet till vila och lärde sig om god hygien. En del materiella resurser som fanns på daghemmet behövde barnen dela sinsemellan, medan till exempel kläder eller barnens egenhämtade leksaker var individuella. Forskarna lade märke till barnens medvetenhet över vad som var deras, ofta hade barnen bättre koll över vad som var deras egna materiella resurser än vad de vuxna hade. Barnen berättade gärna om det som var deras egendom. Barnens materiella resurser kopplades an till sociala relationer, identitet och självförverkligande. Att äga materiella resurser tydde också på en slags maktposition i en barngrupp där ett barns ägande av en materiell resurs kunde medföra att andra barn ville leka med barnet eftersom de avundades det som de själva inte hade. Att ha olika materiella resurser skildrar även ett slags personligt yttrande över vem man är och vem man vill vara. (Puroila m.fl., 2012.)

Resultaten av undersökningen visade också gemenskap i barngrupperna. Barnen formade relationer med både jämnåriga och vuxna på daghemmet. I barngruppen bildades vuxen-barn relationer samt barn-barn relationer. Man kunde konstatera hur viktiga dessa relationer för barnen var även utanför hemmet. Barnen visade också vikten av att ha vänner och relationer med jämnåriga och de kommunicerade på olika sätt med sina jämnåriga. Resultaten visade barnens lycka och tillfredsställelse när de kände en gemenskap med sina jämnåriga, men även en frustration när de blev avvisade, exkluderade eller blev lämnade ensamma av sina jämnåriga. (Puroila m.fl., 2012.)

En annan undersökning av Ruini, Vescovelli, Carpi och Masoni (2017) med barn i åldern 9 år visade att barnen utifrån intervjuer och gruppdiskussioner om vad som framkallade lycka och välbefinnande höll med om att främst relationer till jämnåriga och till familjen stärkte välbefinnandet. Annat som stärkte känslan av lycka hos barnen var självuppfyllelse, personlig utveckling och materiella faktorer som leksaker och extra pengar. Den dominerande faktorn till ett välbefinnande hos barnen var ändå mellanmänskliga relationer till andra barn och till familjemedlemmar.

4.5.2. Bilder som mätmetod

En annan mätmetod som har utförts i Danmark med barn i 5 års ålder är fotografering där barnen själva fotograferar det som gör dem glada. Den kvalitativa mätmetoden gick ut på att barnen blev tillfrågade vad som gör dem glada på förskolan och barnen hade som uppgift att ta bilder på det som gjorde dem glada. De fick sedan berätta om sina bilder för de vuxna på förskolan. Största delen av bilderna porträtterade leksaker, vänner, pyssel och olika platser. (Koch, 2017.)

Flera studier tyder på att barn finner jämnåriga vänner som en betydande faktor för lycka och tillfredsställelse. Människor som blir tillfrågade om glada minnen från åren inom småbarnspedagogiken nämner ofta andra barn och de sociala relationerna. Att använda barns fotografering som mätmetod tillåter barn att fånga upp viktiga delar av det egna livet. Att kombinera bilder med intervjuer, så kallade fotoframkallade intervjuer, tillåter barnen att fotografera det som de anser gör dem glada och sedan få berätta om deras fotografier. I Kochs (2017) undersökning gjordes ett bildspel av barnens fotografier där de samtidigt fick berätta om bildspelet. Enligt fotografierna och intervjuerna kunde fyra olika områden identifieras som kärnpunkter i barnens lycka. Dessa var lek, positiva relationer, fysiska färdigheter samt estetiska faktorer. Barnen nämnde inte desto mer de vuxna som en del av deras lycka. Det som dock kunde konstateras utifrån barnens fotografier och intervjuer var att de vuxna som lekte med barnen, skojade och hittade på aktiviteter med barnen också var de vuxna som var mest omtyckta.

4.5.3. Surveyundersökningar som mätmetod

Enkäter som mätmetod som främst är riktade till barn är till exempel Brief Multidimensional Student Life Satisfaction Scale, BMSLSS, eller Personal Well-Being Index-School Children, PWI-SC. Dessa mäter främst områden som relationer, skola, hälsa, familj och omgivning. (Lee & Yoo, 2017.) Skalor med olika svarsalternativ kunde vara till exempel från 0, inte alls tillfredsställd, till 10, mycket tillfredsställd, där barnen får ringa in nummer mellan 0 och 10 som motsvarar det de känner. Yngre barn behöver oftast mer konkret material för att kunna ge ett svar som motsvarar frågorna. Med de yngre barnen kan bilder användas som svarsalternativ där barnen ringar in olika bilder på känslor som svar på frågorna. Frågan kunde lyda ”hur glad är du med ditt hem du bor i?” och svarsalternativen kunde vara olika

smileys, eller ”emoticons” som representerar olika känslor. I datainsamling gällande barn behöver därmed datainsamlingsmetoderna anpassas enligt barnets ålder. (Kutsar, Raid, & Soo, 2018.)

Skalor som kan användas vid mätningar av barns subjektiva välbefinnande är till exempel Student’s Life Satisfaction Scale utvecklad av Scott E. Huebner (1991), som utvecklades för att det inte fanns tillräcklig forskning om utvecklandet av lämpliga mätmetoder för att mäta barns välbefinnande. Det fanns alltså ett behov av pålitliga och giltiga mätmetoder för de olika komponenterna för ett subjektivt välbefinnande. Student’s Life Satisfaction Scale är utformat med påståenden som bland annat ”jag har ett bra liv” eller ”jag skulle vilja ändra på många aspekter i mitt liv” följt av svarsalternativen aldrig, någonsin, ofta, och nästan alltid. Olika modifieringar och variationer av Student’s Life Satisfaction Scale förekommer i dag.

Nyare skalor som har använts bland annat vid forskning om barns subjektiva välbefinnande globalt är Children’s Worlds Subjective Well-Being Scale, Children’s Worlds Domain-Based Subjective Well-Being Scale, Children’s Worlds Positive And Negative Affect Scale samt Children’s Worlds Psychological Well-Being Scale. Dessa får sin grund i att välbefinnandet delas in i Hedonism och Eudaimonia. Medan Hedonism förknippas med det subjektiva välbefinnande, relateras Eudaimonia med det psykologiska välbefinnandet. Det förstnämnda innebär ett större fokus på människans känslor och värderingar samt de kognitiva och affektiva komponenterna. Det psykologiska välbefinnandet lägger större vikt vid personlig tillväxt, utveckling och meningen med livet. (Casas & González-Carrasco, 2021.) Nedan presenteras korta beskrivningar av skalorna.

Den förstnämnda skalan, Children’s Worlds Subjective Well-Being Scale, är en modifierad version av Huebners (1991) Student’s Life Satisfaction Scale där nya komponenter implementeras i skalan. Denna version innehåller sex modifierade komponenter, ”jag njuter av mitt liv”, ”mitt liv går bra”, ”jag har ett bra liv”, ”det som händer i mitt liv är utmärkt”, ”jag tycker om mitt liv” samt ”jag är nöjd med mitt liv”. Children’s Worlds Domain-Based Subjective Well-Being Scale fokuserar däremot på ett frågeformulär med 17 frågor om livstillfredsställelse från olika livsområden, svarsalternativen utgör en 11- poängig skala från ”inte alls tillfredsställd” till ”totalt tillfredsställd”. Den tredje nämnda skalan, Children’s Worlds Positive And Negative Affect Scale, undersöker respondenternas positiva känslor och negativa känslor. Respondenterna fyller i till vilken grad de har känt en viss känsla de senaste två veckorna, de positiva känslorna är glad, full av energi och lugn, medan de negativa känslorna är ledsen, stressad och uttråkad. Svarsalternativen är en skala från 0 till 10, från inte

alls till extremt mycket. Den sistnämnda mätmetoden, Children's Worlds Psychological Well-Being Scale, innefattar en mer psykologisk aspekt på välbefinnandet och ger respondenterna möjlighet att svara på sex områden om sitt välbefinnande. Dessa är "jag gillar den jag är", "jag är bra på att hantera mina dagliga ansvarsuppgifter", "människor är i allmänhet vänliga mot mig", "jag har tillräckligt med valmöjligheter över min fritid", "jag känner att jag lär mig" samt "jag känner hopp inför min framtid". Dessa hade svarsalternativen 0 = jag håller inte med, till 10 = jag håller fullständigt med. (Casas & González-Carrasco, 2021.)

Det har ifrågsatts om barn har den kognitiva, kommunikativa och sociala förmågan att ge svar med tillräckligt hög reliabilitet och validitet på surveyundersökningar. Tillförlitliga svar antyder även att det finns få, om inte några alls, obesvarade frågor på surveyundersökningarna. Bell (2007) nämner fyra kognitiva stadier respondenterna ska gå igenom om enkäten är av god kvalitet. Det första stadiet antyder att respondenten förstår frågan, dess innebörd och vad som krävs för att besvara frågan. I följande steg kommer respondenten att hämta den information från minnet som krävs för att besvara frågan för att sedan bedömma den hämtade informationen som behövs för att besvara frågan. I den sista fasen svarar respondenten på frågan. När de fyra stadierna är slutförda har respondenten använt en optimerande strategi för att besvara frågan. Enligt Piaget (1929) utvecklas språket, läskunnigheten och minnet genom barndomen och ungdomen och detta kan påverka barns förmåga att besvara på surveyundersökningar. Barn kan påverkas av enkätens utformning och sammanhang.

Bell (2007) menar att enkla strukturer, klarhet, korta frågor och direkta frågor kan underlätta för barn att besvara surveyundersökningar. Barn kan även uppfatta frågor bokstavligen och om möjligt, ska frågorna utformas specifikt till respondenten i stället för att generalisera frågorna. Enkätfrågor som är uformade på ett tvetydigt eller komplext sätt kan försvåra ett ärligt svar. Man bör även ta i beaktande att flera olika svarsalternativ och ordningen på frågorna kan förvirra respondenten. Respondenten kan till exempel välja de svarsalternativ som kvarstår som färskast i minnet. Skallfrågor till barn ska vara klara och enkla. Skallfrågor som har en textförklaring vid varje siffra tenderar ge högre kvalitet på svaret än svarsalternativ med textförklaringar vid endast de två ytterligheterna 1 och 10. För yngre barn kan även, som tidigare nämnt, bilder eller "emojicons" som svarsalternativ ge högre kvalitet på respondenternas svar. Det är nämnvärt att reflektera över om det alls bör finnas svarsalternativ som "vet inte" eller "ingen åsikt", om dessa inte är valida svarsalternativ.

Dessa svarsalternativ kan ge respondenten möjlighet att välja en lättare utväg som egentligen inte återspeglar deras verkliga åsikt.

Bryman (2018) överensstämmer med Bell (2007) att en enkät bör se lockande och professionell ut för att öka svarsprocenten. Enkäten ska vara lätt att besvara och man kan variera mellan öppna och slutna frågor. Att variera typsnitt vid rubriker, anvisningar eller frågor kan även se lockande ut vid utformningen av enkäter, dock bör man vara konsekvent genom hela frågeformuläret för att inte förvirra respondenten. Det är även viktigt att tydliggöra hur man vill att respondenten ska svara, till exempel genom att kryssa i, ringa in eller stryka under. Det rekommenderas att hålla frågor och svarsalternativ på samma sida, om svarsalternativet finns separat på följande sida riskeras frågan glömmas bort att besvara.

Surveyundersökning som mätmetod diskuteras mer ingående än de andra mätmetoderna eftersom det är denna metod som Rädda Barnen har använt vid insamlingen av det datamaterial som analyseras till näst i magisteravhandlingens empiriska del. Den empiriska delen av magisteravhandlingen inleds med nedanstående metodkapitel där fokus nu flyttas från teori till de egna utförda kvantitativa analyserna.

5. Metod och data

I denna del av magisteravhandlingen diskuteras datamaterialet och de metoder som har använts i avhandlingens empiriska del. Vilka variabler som har använts samt hur databearbetningen och operationaliseringen av avhandlingens tematik har sett ut diskuteras. En genomgång av den valda analysmetoden görs samt diskussioner kring avhandlingens tillförlitlighet och etiska aspekter förs.

Den valda datametoden för den empiriska delen av magisteravhandlingen är kvantitativ metod. Enligt Eliasson (2022) används kvantitativa metoder för analysering av siffror. Det vanligaste sättet att samla in data på genom kvantitativa metoder är via enkätundersökningar eller intervjuundersökningar. En enkätundersökning är, till skillnad från intervjuundersökning, en metod där de tillfrågade får frågeformuläret i tryckt form. Enkätundersökningar kan göras på internet eller till exempel skickas via posten. Vid enkätundersökningar kan den tillfrågade själv bestämma när hen vill besvara enkäten, vilket gör processen flexibel. Vid enkätundersökningar kan också missförstånd uppstå, om respondenten inte förstår frågan. Kvantitativa metoder är användbart när man vill redovisa något om stora grupper och används

när forskaren har för avsikt att sätta siffror på undersökningsmaterialet. Efterarbetet och analyserna från en kvantitativ metod går smidigt om förberedelser inför undersökningen har gjorts. En fördel är att materialet kan analyseras upprepade gånger och på olika sätt. Kvantitativa metoder lämpar sig ofta bäst för mätning av bredare helheter, medan kvalitativa metoder anses fokusera mer på djupgående mätningar.

Bryman (2018) delar upp en kvantitativ forskningsprocess i olika faser. Han menar dock att dessa faser inte har en tydlig gräns i själva processen, men att de kan fungera som vägledning i den kvantitativa forskningsprocessen. Det första steget i processen är teorin, teoridelen fungerar som en utgångspunkt för den kommande kvantitativa analysen. Utgående från teorin utformar forskaren forskningshypoteser som sedan testas i den kommande analysen. Följande faser i Brymans (2018) forskningsprocess innefattar val av undersökningsdesign samt utformning av mått på begreppen. Mått på begrepp kan även kallas operationalisering där olika tillvägagångssätt som används beskrivs. Övriga faser i Brymans (2018) kvantitativa modell handlar om val av forskningsplatser, val av respondenter samt tillämpning av undersökningsinstrument för datainsamling. I denna magisteravhandling bearbetas och analyseras ett redan insamlat datamaterial där respondenter och undersökningsinstrument redan är utvalda. De slutliga faserna i Brymans (2018) forskningsprocess handlar om bearbetning av data, analys av data samt resultatbeskrivningar och slutsatser av forskningsprocessen. En närmare genomgång av hur dessa faser är implementerade i skribentens egen forskningsprocess diskuteras här efter.

5.1. Datamaterial

Eliasson (2022) nämner både för- och nackdelar med en sekundäranalys. Sekundäranalys innebär att ett redan färdigt insamlat datamaterial analyseras. Hon menar att det inte finns en garanti för att det färdigt insamlade datamaterialet och skribentens egen forskning och frågeställningar nödvändigtvis behöver stämma överens. De data som redan har samlats in kan ha för avsikt att undersöka andra samband än det som skribenten har för avsikt att undersöka. Hon påstår dock att om syftet med forskningen är att göra en uppföljning av en undersökning kan forskningens frågeställningar stämma överens med den tidigare undersökningen. Det är då viktigt att den kommande forskningen i stort sett motsvarar den tidigare undersökningen. Bryman (2018) nämner även några viktiga påminnelser vid en

sekundäranalys som behöver tas i beaktande och som kan uppfattas som nackdelar. Till exempel är forskaren inte lika bekant och insatt i datamaterialet som den som samlat in materialet själv. Datamaterialet är ofta även komplext och har ofta ett stort antal respondenter, och man behöver säkerställa kvaliteten av datamaterialet.

Det finns även fördelar med en sekundäranalys. Bryman (2018) menar att genom att utföra en sekundäranalys sparas både tid och pengar. Materialet som används är ofta av god kvalitet, undersökningsenheterna är tillräckliga och materialet är skapat av erfarna forskare. Sekundäranalys ger även möjlighet att lägga större fokus på själva analysen när inte data behöver samlas in. En viktig fördel, som även stöder argumentet för den valda metoden sekundäranalys i magisteravhandlingen, är att den förnyade analysen även kan leda till nya tolkningar. Ett datamaterial kan analyseras på flera olika sätt och en sekundäranalys kan bidra till nya sambandsanalyser som inte tidigare har gjorts samt nya tolkningar av datamaterialet. Sekundäranalys av data medför även en större och bredare utnyttjning av ett färdigt insamlat material, detta innebär att materialet utnyttjas och bearbetas i en större utsträckning och inte blir underutnyttjat.

Magisteravhandlingens empiriska del utgör analyser av ett tidigare insamlat datamaterial av Rädda Barnen från år 2021. Eftersom magisteravhandlingen bygger vidare på det färdigt insamlade datamaterialet och mer specifikt analyserar en viss fråga i det insamlade datamaterialet kan man konstatera att analyserna bygger på den tidigare undersökningen och är en sekundäranalys. Forskningsområdet avgränsas till enkäten Barnets Röst som samlades in av Rädda Barnen Finland år 2021 där 1102 personer svarade på en Webropol survey-enkät mellan 12 april och 2 maj 2021. Målgruppen var personer i åldern 12 till 17 år och totalt svarade 1102 personer på enkäten. Materialet samlades in via en nationell nätenkät och var anonym. Enkäten fanns tillgänglig på internet och sociala medier, men även i skolor och inom ungdomsväsendet. Datamaterialet har utformats av Rädda Barnen Finland i samarbete med forskare vid Åbo Akademi och Åbo Universitet, vilket höjer kvaliteten. Svaren i enkäten kan enligt samarbetsavtalet (undertecknat 11.6.2021) användas i meddelanden, inom information och medieinnehåll samt inom akademisk forskning vid de nämnda universiteten. Av respondenterna utgör ca. 76 % flickor och 14 % pojkar. 10 % utgör annan definiering eller valde att inte säga. Resultatet av enkäten Barnets Röst från år 2021 uppdelades i två rapporter där första delen utgjorde barns upplevelse av coronapandemin, och den andra delen barns upplevelser av fattigdom och trygghet. Dessa resultat diskuterades i viss mån i

magisteravhandlingens teoretiska del (se kapitel 4.2). Skribentens avsikt är att bygga vidare på forskningsresultaten och fokus är temat trygghetskänsla.

Den empiriska delen av magisteravhandlingen utgör en kvantitativ analys av fråga nummer 27 av enkäten som lyder: ”Hur trygg känner du dig...” och svarsalternativen är ”hemma”, ”i skolan”, ”i närmiljön runt hemmet”, ” i din hobbyverksamhet”, ”i kollektivtrafiken”, ”i offentliga utrymmen”, ”på nätet och i sociala medier” samt ”i Finland”. Respondenterna får svara enligt en skala från 1 till 10 där 1 utgör ”inte alls trygg” och 10 ”helt trygg”. Respondenterna kunde även fylla i svaret ”jag vet inte”. Denna fråga kommer således fungera som beroende variabel. De oberoende variablerna är de frågor från enkäten som behandlar kön, ålder, boendeområde, minoritetsställning, upplevd ekonomisk situation, hushållssammansättning, skola, mobbning samt om man har någon nära vuxenrelation eller någon nära vänskapsrelation.

5.2. Variabler och databearbetning

Enkäten Barnets Röst från år 2021 består av 45 frågor, och som tidigare nämnt kommer fråga nummer 27 fungera som beroende variabel i analyserna. Denna fråga valdes som beroende variabel eftersom magisteravhandlingens huvudsakliga tema är barns subjektiva välbefinnande, och barns subjektiva upplevelser av trygghet är därför betydelsefullt och relevant för ämnet. Beroende variabeln som används har flera delfrågor, respondenterna uppskattar hur trygga de känner sig från skalan 1 till 10 i 8 olika miljöer. I det färdigt kodade datamaterialet har svarsalternativen ”1 = inte alls trygg” till ”10 = helt trygg” samt ”jag vet inte” från frågeformuläret omkodats till 1 = inte alls trygg till 11 = helt trygg. Svarsalternativet ”jag vet inte” har kodats som saknade värden. Undersökningsenheterna, datamaterialets N, är därmed 1099.

Beroende variabeln har gjorts om till en summavariabel för att öka validiteten. För att göra detta har först en mätning av graden av interkorrelation mellan delvariablerna gjorts för att kunna bevisa att delvariablerna korrelerar och att de fångar upp en gemensam attityd. Denna mätning har gjorts med hjälp av Cronbach’s Alfa koefficienten som kan variera mellan 0 och 1, och behöver vara minst 0,7 för att anses vara en tillförlitlig skala. Tabell 1, mätning av interkorrelationen mellan delvariablerna, visar att Cronbach’s Alfa koefficienten 0,870 är högre än gränsvärdet (0,7) som anses vara tillförlitligt. Från tabellen kan även avläsas att

Cronbach's Alfa inte skulle öka om någon av delvariablerna tas bort. Summavariabeln för fråga nummer 27 "Hur trygg känner du dig ..." kan därmed anses vara godkänd och användbar.

Tabell 1. Mätning av interkorrelationen mellan delvariablerna för fråga 27 med hjälp av Cronbach's Alfa koefficienten

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,870	,871	8

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Squared Multiple Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
Kuinka turvalliseksi koet olosi, kun olet...:Kotona	58,9654	161,511	,519	,349	,864
Kuinka turvalliseksi koet olosi, kun olet...:Koulussa	60,1611	146,297	,631	,409	,853
Kuinka turvalliseksi koet olosi, kun olet...:Omassa naapurustossa	59,4513	153,200	,663	,476	,850
Kuinka turvalliseksi koet olosi, kun olet...:Harrastuksissa	59,5687	150,730	,526	,295	,866
Kuinka turvalliseksi koet olosi, kun olet...:Julkisissa kulkuneuvoissa	61,1383	141,407	,728	,641	,841

Kuinka turvalliseksi koet olosi, kun olet...:Julkisissa tiloissa (esim. kaupat, ostoskeskukset)	60,9045	140,662	,761	,674	,838
Kuinka turvalliseksi koet olosi, kun olet...:Netissä ja sosiaalisen median ympäristöissä	60,3967	154,711	,572	,363	,859
Kuinka turvalliseksi koet olosi, kun olet...:Suomessa	59,7643	156,439	,617	,396	,855

De oberoende variabler som används i analyserna är frågorna från enkäten som gäller kön, ålder, boend område, minoritetsställning, upplevd ekonomisk situation, hushållssammansättning, skola, mobbning, och om man har någon nära vuxen- eller vänskapsrelation. Dessa har kodats om så att de är lättare att hantera och tolka i samband med analyserna.

Tabell 2. Fördelningen (%) för de omkodade oberoende variablerna i studien

Variabler	N	Procent (%)
Kön		
Flicka	835	75,8
Annat	267	24,2
Ålder		
12	90	8,2
13	131	11,9
14	185	16,8
15	194	17,6
16	282	25,6
17	220	20,0

Boendemiljö		
Stadsmiljö	682	61,9
Utanför stadsmiljö	420	38,1
Sexuell minoritet	351	31,9
Upplevd ekonomisk situation		
Upplevd ekonomisk stress	191	17,3
Annat	911	82,7
Hushållssammansättning		
Kärnfamilj (med mamma och pappa)	671	60,9
Annat	431	39,1
Skola		
Grundskola (Åk 1–9)	745	67,6
Annat	357	32,4
Mobbad		
Ja	289	26,2
Nej	813	73,8
Nära vuxenrelation(er)		
Ja	779	70,7
Nej	323	29,3
Nära vänskapsrelation(er)		
Ja	957	86,8
Nej	145	13,2

Tabell 2 visar fördelningen för de omkodade variablerna. Variabeln för kön har ursprungligen haft fem svarsalternativ; flicka, pojke, annan, vill inte definiera och vill inte svara. Av dessa har gjorts en dummy-variabel där flicka får nya variabeln 1 och alla andra svarsalternativ för kön får värdet 0. Detta har gjorts eftersom könsvariablerna är snävt fördelade där flickor utgör en klar majoritet av respondenterna. Boendeområde som ursprungligen har svarsalternativen stadscentrum, förstad eller ytterområde till en stad, tätort eller kyrkby på landsbygden, eller landsbygd utanför tätorter, har omkodats till stadsmiljö=1 och utanför stadsmiljö=0, där de två första svarsalternativen är omkodade till stadsmiljö och de två senare svarsalternativen utgör utanför stadsmiljö. Den upplevda minoriteten som fungerar som en oberoende variabel är om

respondenten har kryssat i att hen upplever att hen minst tillhör en minoritet på grund av sin sexuella läggning. Respondenternas andra möjliga ikryssade minoriteter analyseras inte. Gällande upplevd ekonomisk situation som oberoende variabel har fråga nummer 16 ”hur lätt/svårt är det för din familj att betala alla utgifter med familjens nuvarande inkomster?” omkodats. Svartalternativen till frågan är mycket lätt, lätt, bara lite svårt, ganska svårt, riktigt svårt och jag kan inte säga. Svartalternativen mycket lätt, lätt, bara lite svårt samt jag kan inte säga, får värdet 0. Svartalternativen ganska svårt och riktigt svårt får värdet 1 och är det som fungerar som variabel för upplevd ekonomisk stress.

Vidare har fråga nummer 9 ”med vilka vuxna bor du?” omkodats till att de som har kryssat i svartalternativet med mamma och pappa får benämningen kärnfamilj, och har värdet 1. Alla andra familjekonstellationer får värdet 0. I analyserna har även grundskola, lågstadiet (klass 1–6) och högstadiet (klass 7–9) omkodats till värdet 1 medan alla andra utbildningar får värdet 0. Andra oberoende variabler som kontrolleras för barns trygghetskänsla i olika miljöer är vare sig barnen har upplevt mobbning eller ej, om de har någon nära vuxenrelation eller om de har någon nära vänskapsrelation. Om respondenten har upplevt mobbning det senaste året kodas värdet till 1, och om de inte har upplevt mobbning kodas värdet till 0 i analyserna. Om respondenten har svarat att hen minst har en sådan vuxen eller nära vän som hen kan diskutera förtroligt med om nästan alla sina angelägenheter har svaret kodats till 1, medan ikryssade svar ”det finns inga sådana vuxna/nära vänner” får värdet 0.

Oberoende variablerna har därmed operationaliserats genom att skapa dummyvariabler så att de antingen har värdet 1 eller 0. Detta har gjorts för att underlätta analyserna och för att tydliggöra sambandet mellan de olika oberoende variablerna och beroende variabeln trygghetskänsla. Ålder har inte omkodats eftersom det inte anses nödvändigt för analysernas resultatredovisning. Alla åldrar, 12 till 17 år, är därmed inkluderade i analyserna.

Tabell 2 visar att av respondenterna definierar 835 att de är flickor, medan 267 är i kategorin annat. Flickor utgör därmed en klar majoritet av respondenterna. Åldersfördelningen tyder på att flest barn i åldern 16 år har svarat på enkäten. Antalet respondenter som bor i en stadsmiljö är 682 och utanför stadsmiljö 420. Respondenternas upplevelser av familjens ekonomiska situation får omkodningen upplevd ekonomisk stress kontra annat, där 191 av respondenterna upplever någon slags ekonomisk stress. Av respondenterna bor 671 med mamma och pappa, medan 431 är i kategorin annan familjekonstellation. 745 av respondenterna går i grundskolan (åk 1–9) medan 357 är i kategorin annat. Tabellen visar även att 289 har upplevt mobbning en eller flera gånger i veckan det senaste året. 779 upplever att de har en eller flera nära vuxna de

upplever att de kan diskutera förtroligt med, och 957 att de har en eller flera nära vänner de kan diskutera förtroligt med.

Valet av de olika oberoende variablerna i analyserna har skett utgående från tidigare forskning om olika tänkbara faktorer som kan inverka på barns trygghetskänsla. I magisteravhandlingens teoridel diskuteras vad tidigare forskning visar om olika faktorer som kan inverka på barns subjektiva välbefinnande och trygghet, och detta finns som grund till valet av analysernas oberoende variabler. Även enkätens upplägg, struktur och frågor som kan tänkas inverka på respondenternas svar om trygghetskänsla har påverkat valet av oberoende variablerna.

5.3. Analysmetod

I magisteravhandlingen används IBM SPSS Statistics 28 som program för att genomföra analyserna. Inledningsvis analyseras materialet deskriptivt där beroende variabeln trygghetskänsla i olika miljöer redovisas genom en deskriptiv tabell med medelvärdet och standardavvikelsen för respondenternas svar. Beroende variabeln har sedan skapats till en summavariabel, fördelningen för denna summavariabel redovisas genom ett histogram. Vidare redovisas de olika oberoende variablerna som används genom en tabell där oberoende variablerna, hur stort N dessa har samt procentenheter tydliggörs. Dessa har analyserats genom olika frekvenstabeller. Tabellen tydliggör även hur variablerna har kodats.

Vidare har bivariata och multivariata regressionsanalyser utförts där betakoefficienter, standardfel, signifikansnivåer och determinationskoefficienter kan utläsas. Den vanligaste tekniken för regressionsanalys är OLS-tekniken som mäter samband mellan en beroende variabel och en eller flera oberoende variabler. Kategoriska variabler är omkodade till kontinuerliga variabler för att vara lämpliga för de använda OLS regressionsanalyserna. Regressionsanalysernas resultat redovisas genom olika modeller. Standardfel anges inom parentes. Ett samband anses statistiskt signifikant om p-värdet är $<0,5$. Signifikansnivån anges enligt $*p<0,05$, $**p<0,01$ och $***p<0,001$. De utförda deskriptiva och explanativa analyserna redovisas noggrannare i kapitel 6.

5.4. Tillförlitlighet och etiska aspekter

Bryman (2018) menar att reliabilitet innebär pålitligheten på ett begrepps mått, och förknippar termen till stabilitet, intern reliabilitet samt interbedömarreliabilitet. Med det förstnämnda menar han att måttet ska vara stabilt genom flera tester, och för att testa stabiliteten kan man utföra ett så kallat test-retest, där ett test utförs på en viss grupp för att sedan utföra testet på nytt på samma grupp för att testa om måttet är instabilt eller stabilt. Intern reliabilitet innebär att alla multipla indikatorer som används är pålitliga och har ett samband, ett mått på intern reliabilitet är till exempel Cronbach's Alfa. Vid interbedömarreliabilitet granskas överensstämmelsen mellan flera observatörer, om det finns flera observatörer som utför tolkningar vid en forskning finns en risk att dessa inte överensstämmer.

Validitet innebär om indikatorer för att mäta begrepp verkligen mäter begreppet i fråga. Bryman (2018) delar in validitet i ytvaliditet, samtidig validitet, prediktiv validitet, begreppsvaliditet och konvergent validitet. Ytvaliditet innebär att ett nyutvecklat mått åtminstone behöver mäta det som det avser att mäta, i detta fall kan andra experter höras och bedöma om måttet beskriver det begrepp som det har för avsikt att beskriva. När en forskare ska avgöra en samtidig validitet behövs ett kriterium där olika fall skiljer sig åt, och detta ska vara relevant för begreppet. Prediktiv validitet tangerar det föregående begreppet men handlar om ett framtida kriterium som ett kriterium som avgör validiteten på ett visst mått. Vid begreppsvaliditet bevisar forskaren hypoteser som är relevanta för begreppet från en teori. När ett mått på ett begrepp bedöms utgående från en jämförelse med andra mått på samma begrepp men från andra tillvägagångssätt, kallas det för konvergent validitet.

Eftersom datamaterialet som används i denna magisteravhandling är utformat av Rädda Barnen i samarbete med forskare vid Åbo Akademi och Åbo Universitet, höjs kvaliteten på enkäten. Det är specifikt fråga nummer 27 i enkäten som fungerar som beroende variabel i analysen eftersom temat i frågan, trygghetskänsla, tangerar teoridelen som diskuteras i magisteravhandlingen. Magisteravhandlingens frågeställningar är utformade utgående från de uppgifter enkäten ger samt tidigare forskning gällande subjektivt välbefinnande och trygghet så att frågeställningarna kan bli besvarade och analyserade. Dock ger frågeställningarna utrymme för en bred analys och ger skribenten valmöjligheter gällande analysformer.

Bryman (2018) diskuterar olika surveyundersökningar online och menar att en webbsurvey, där respondenten svarar på enkäten via en webbsida, ofta är att föredra i stället för att

surveyundersökningar skickas till respondenten via e-mail. Detta är att föredra på grund av den mer utvecklade tillgängligheten av plattformar för utformning av enkäter, där det finns möjlighet att utforma en mer attraktiv layout på enkäten. Andra fördelar med surveyundersökningar på webben är filterfrågor, där respondenten direkt kommer till den följdfråga som överensstämmer med svaret på den tidigare frågan. Enkäten kan utformas på olika sätt, till exempel genom att en fråga visas i taget, eller att hela enkäten går att ses i förväg. Respondenternas svar på webbenkäten kan även direkt laddas ned till en databas, vilket sparar tid och minskar risk för fel vid bearbetning av data. Bryman (2018) nämner även några möjliga utmaningar med surveyundersökningar online, till exempel att alla människor inte behöver ha tillgång till internet och därför inte har möjlighet att besvara en webbsurvey. Att personen ska vara online för att besvara enkäten kräver också en viss motivation, speciellt om personen måste betala för sin uppkoppling. Personer kan även fylla i webbenkäten flera gånger, vilket kan riskera i att svaren felar något.

Forskning kan vara etiskt godtagbar och tillförlitlig endast om forskningen görs inom ramen för god vetenskaplig praxis. Centrala punkter för god vetenskaplig praxis är att forskningen är noggrann, hederlig och omsorgsfull. De datametoder som används ska vara etiskt hållbara och följa kriterier för vetenskaplig forskning. Forskarna ska ta hänsyn till andra forskares arbeten och hänvisa korrekt till dessa, forskarna ska även ha anskaffat forskningstillstånd för sin forskning. Ett avtal görs för samtliga parter rättigheter och ansvar och skyldigheter. Möjliga finansieringskällor rapporteras. Om jäv misstänks, avstår forskaren från bedömningen eller från beslutsfattande. God vetenskaplig praxis gäller även lärare, handledare eller annat vetenskapligt sakkunniguppdrag. (TENK, 2023.) Rädda Barnen (2023) har utformat etiska riktlinjer som bör följas. Deras värdegrunder baserar sig på barnkonventionen och deklARATIONEN om de mänskliga rättigheterna. Rädda Barnen är en rättighetsorganisation och dess etiska riktlinjer gäller alla med uppdrag inom organisationen, bland annat anställda, konsulter eller praktikanter. Rädda Barnen är måna om att dess resurser alltid används korrekt och effektivt till det ändamål det är avsett för.

6. Resultat

I detta kapitel presenteras resultaten för de olika deskriptiva och explanativa statistiska analyser som har genomförts. De omkodade oberoende variablerna har presenterats tidigare

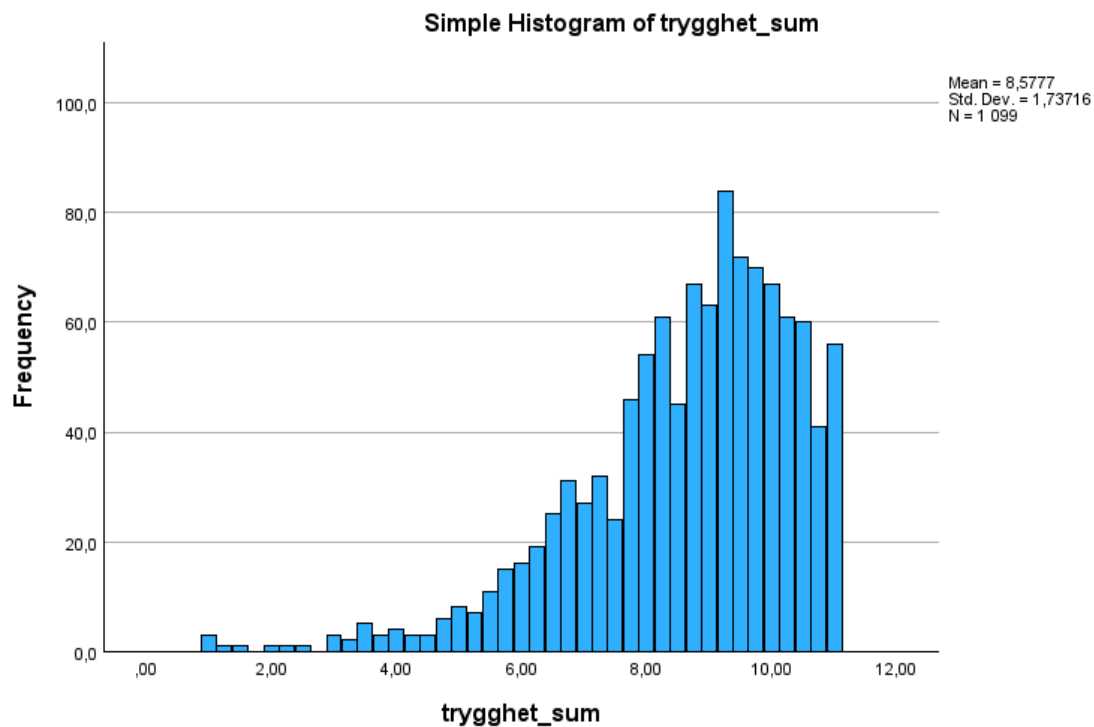
och nedan presenteras de deskriptiva analyserna för den beroende variabel som har använts och som vidare har kodats om till en summavariabel. Därefter redogörs de regressionsanalyser (OLS) som har utförts. Tabellerna efterföljs av skriftliga sammanfattningar och tolkningar av analysernas resultat.

Tabell 3. *Medelvärde och standardavvikelse över respondenternas svar till fråga nummer 27 "Hur trygg känner du dig ..."*

Variabel	N =1099	Medelvärde	Standardavvikelse
Hur trygg känner du dig ...			
Hemma		9,6561	2,07202
I skolan		8,4604	2,61999
I närmiljön runt hemmet		9,1702	2,15205
I din hobbyverksamhet		9,0528	2,71153
I kollektivtrafiken		7,4832	2,59649
I offentliga utrymmen		7,7170	2,54808
På nätet och i sociala medier		8,2247	2,32267
I Finland		8,8571	2,09444

Tabell 3 presenterar den fråga i enkäten Barnets Röst som fungerar som beroende variabel i de kommande analyserna. Ur tabellen kan avläsas ett medelvärde av barns upplevelser av trygghet i de olika miljöerna. Respondenternas svar är kodade från skalan 1 till 11 hur trygga de känner sig i de olika miljöerna. Man kan avläsa att medelvärdet för trygghetskänslan i de olika miljöerna är relativt hög. Tryggast känner respondenterna sig i sitt eget hem.

Medelvärdet för respondenternas svar sjunker något vid svarsalternativen ”i kollektivtrafiken” och ”i offentliga utrymmen”, där medelvärdet sjunker till $\sim 7,5$ och $\sim 7,7$. Dessa två variabler kommer även testas längre fram som beroende variabler till oberoende variablerna sexuell minoritet, upplevd ekonomisk stress, kärnfamilj, mobbad, nära vuxenrelation(er) eller nära vänskapsrelation(er). Nedan har en summavariabel skapats av ovanstående tabell.

Figur 1. Histogram över summavariabeln ”Hur trygg känner du dig ...” i olika miljöer.

Figur 1 visar ett histogram över beroende variabeln ”hur trygg känner du dig ...” som nu är kodad till en summavariabel. Ur histogrammet kan avläsas medelvärdet 8,5777 för respondenternas svar gällande hur trygga de känner sig i de olika miljöerna. Medelvärdet för summavariabeln visar att barnen i allmänhet känner sig trygga när de 8 olika miljöerna sammanslås.

6.1. Analys av summavariabel

Nedan redovisar tabell 4 för de utförda regressionsanalyserna (OLS) genom olika modeller. Betakoefficienter, standardfel, signifikansnivåer och variablernas N anges. I varje modell anges även determinationskoefficienten R² som visar proportioner av variansen i beroende variabeln i relation till oberoende variablerna. Modell 1 visar det bivariata sambandet mellan en oberoende variabel i taget i relation till beroende variabeln trygghetskänsla i olika miljöer. Modell 2 testat därefter det multivariata sambandet mellan olika demografiska variabler i relation till beroende variabeln. Demografiska variabler är kön, ålder, stadsmiljö och sexuell minoritet. Vidare adderar modell 3 ytterligare socioekonomiska variabler till analyserna. De valda socioekonomiska variablerna är upplevd ekonomisk stress samt om man tillhör en kärnfamilj eller inte. I modell 4 testas alla oberoende variabler samtidigt för beroende variabeln.

Tabell 4. *Betakoefficienter, standardfel, signifikansnivåer och determinationskoefficienter från regressionsanalyser (OLS) av summavariabeln trygghet*

Oberoende variabler	Modell 1	Modell 2	Modell 3	Modell 4
Kön Flicka (ref. Annat) N = 835	-0,048 (0,122)	-0,132 (0,120)	-0,166 (0,116)	-0,192 (0,108)
	R ² = 0,000			
Ålder N = 1102	-0,061 (0,034)	-0,036 (0,033)	-0,011 (0,032)	-0,032 (0,041)
	R ² = 0,003			
Stadsmiljö N = 682	-0,150 (0,108)	-0,061 (0,105)	-0,038 (0,102)	-0,069 (0,096)
	R ² = 0,002			

Sexuell minoritet N = 351	-0,962*** (0,109)	-0,960*** (0,110)	-0,872*** (0,107)	-0,756*** (0,101)
	R2 = 0,067			
Upplevd ekonomisk stress N = 191	-1,191*** (0,134)		-1,038*** (0,132)	-0,768*** (0,124)
	R2 = 0,068			
Kärnfamilj N = 671	0,482*** (0,106)		0,279** (0,103)	0,212* (0,097)
	R2 = 0,018			
Grundskola N = 745	0,299** (0,112)			0,084 (0,135)
	R2 = 0,007			
Mobbad N = 289	-1,226*** (0,113)			-0,990*** (0,107)
	R2 = 0,096			
Nära vuxenrelation(er) N = 779	0,953*** (0,112)			0,553*** (0,105)
	R2 = 0,062			
Nära vänskapsrelation(er) N = 957	1,082*** (0,151)			0,692*** (0,140)
	R2 = 0,044	R2 = 0,069 Justerad R2 = 0,066	R2 = 0,131 Justerad R2 = 0,127	R2 = 0,251 Justerad R2 = 0,244

Förklaring:

Standardfel anges inom parentes

Signifikansnivån anges enligt *p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

Ur modell 1 kan avläsas de bivariata regressionsanalysernas resultat som visar bland annat att betydelsen av att om man definierar sig som flicka, ålderns betydelse samt betydelsen av om man bor i en stadsmiljö har ett svagt negativt samband på trygghetskänslan, men dessa är dock inte statistiskt signifikanta. Det finns ett statistiskt signifikant starkt negativt samband på $<0,001$ -nivån mellan om man upplever att man minst tillhör en sexuell minoritet och upplevd trygghetskänsla. Likaså finns ett starkt statistiskt negativt samband på $<0,001$ -nivån om man upplever en ekonomisk stress och upplevd trygghetskänsla samt om man upplever mobbning. Det finns starka positiva statistiskt signifikanta samband mellan om man tillhör en kärnfamilj och upplevd trygghetskänsla, och ett ännu starkare samband finns mellan upplevd trygghetskänsla och om respondenterna upplever att de har en eller flera nära vuxen- eller vänskapsrelationer. Ett statistiskt signifikant positivt samband finns även mellan om man går i grundskola och upplevd trygghetskänsla, detta samband är inte statistiskt signifikant på $<0,001$ -nivån, dock ändå signifikant på $<0,01$ -nivån. Det finns alltså starka signifikanta positiva och negativa samband mellan upplevd trygghetskänsla och sexuell minoritet, upplevd ekonomisk stress, om man tillhör en kärnfamilj, om man upplever mobbning samt om man har någon nära vuxen- eller vänskapsrelation. Determinationskoefficienten och förklaringsgraden i de bivariata analyserna är störst vid oberoende variabeln "mobbad", och man kan tolka detta som att ca. 9,6 % av variationen av upplevd trygghetskänsla bland respondenterna förklaras av om de känner sig mobbade.

I modell 2 testas olika demografiska oberoende variabler samtidigt för beroende variabeln upplevd trygghetskänsla. Ur denna modell kan avläsas att inga större förändringar har gjorts, betydelsen av att definiera sig som flicka, ålderns betydelse och stadsmiljöns betydelse har fortfarande ett svagt negativt icke- statistiskt signifikant samband med upplevd trygghetskänsla. Om man upplever att man tillhör minst en sexuell minoritet är sambandet fortfarande starkt negativt statistiskt signifikant på $<0,001$ -nivån. I modell 3 när det vidare adderas socioekonomiska variabler till analysen kan man avläsa att signifikansnivån sjunker ett steg för sambandet mellan kärnfamilj och trygghetskänsla. Förklaringsgraden är numera 0,131 och den justerade koefficienten 0,127, vilket innebär att modellen inte förbättrades märkbart fastän flera oberoende variabler inkluderades i modellen.

I modell 4 inkluderas alla oberoende variabler samtidigt i en multivariat regressionsanalys. Modellen visar att betydelsen av att man definierar sig som flicka, ålderns betydelse samt om man bor i en stadsmiljö inte fortfarande är statistiskt signifikanta i relation till upplevd trygghetskänsla. Upplevelsen av att man tillhör minst en sexuell minoritet samt upplevelsen

av ekonomisk stress har fortfarande ett starkt negativt statistiskt signifikant samband med upplevd trygghetskänsla på $<0,001$ -nivån. Dessa samband har dock sjunkit något. Signifikansnivån för betydelsen av om man tillhör en kärnfamilj sjunker ännu ett steg när man kontrollerar för alla oberoende variabler. En jämförelse mellan modell 1 och modell 4 visar att betydelsen av om man tillhör en kärnfamilj minskar två steg i signifikansnivån när flera oberoende variabler inkluderas samtidigt i analysen. Även betydelsen av om man går i grundskola och upplevd trygghetskänsla förlorar sin signifikansnivå i modell 4. Variablerna för om man minst tillhör en sexuell minoritet, upplever ekonomisk stress, upplever mobbning eller har en eller flera nära vuxen- eller vänskapsrelationer behåller sina starka statistiska signifikansnivåer på $<0,001$ -nivån. Dessa samband har dock sjunkit något när alla oberoende variabler testas samtidigt, i jämförelse med de bivariata analyserna. Modellen visar determinationskoefficienten 0,251, vilket tyder på att ca. 25 % av variationen av upplevd trygghetskänsla förklaras av oberoende variablerna.

6.2. Analys av delfrågor

Efter att ha analyserat sambandet mellan olika oberoende variabler och en summavariabel kommer summavariabeln att delas upp så att två olika miljöer blir beroende variabler. Detta görs för att medelvärdet för trygghetskänsla var som lägst i dessa miljöer. Från tabell 1 där beroende variabeln ”hur trygg känner du dig ...” i olika miljöer presenteras kunde man konstatera att medelvärdet för respondenternas upplevda trygghetskänsla minskade något i miljöerna ”i kollektivtrafiken” samt ”i offentliga utrymmen”. I följande analyser kommer först ”i kollektivtrafiken” (se tabell 5) att fungera som beroende variabel, där några oberoende variabler inkluderas för att testa om det finns en variation i upplevd trygghetskänsla i kollektivtrafiken. Vidare fungerar likaså ”i offentliga utrymmen” (se tabell 6) som beroende variabel och testas för samma oberoende variabler. De valda oberoende variablerna är de som hade starka statistiskt signifikanta samband på $<0,001$ -nivån för den tidigare summavariabeln upplevd trygghetskänsla. Dessa delfrågor analyserades genom OLS regression och presenteras nedan i tabell 5 och tabell 6 med två modeller. Modell 1 presenterar de bivariata analyserna och modell 2 inkluderar alla oberoende variabler samtidigt.

Tabell 5. Betakoefficienter, standardfel, signifikansnivåer och determinationskoefficienter från regressionsanalyser (OLS) av beroendevariabeln ”hur trygg känner du dig... i kollektivtrafiken”

Oberoende variabler	Modell 1 (bivariat)	Modell 2 (alla)
Sexuell minoritet N = 351	-1,367*** (0,163)	-1,209*** (0,160)
	R2 = 0,060	
Upplevd ekonomisk stress N = 191	-1,085*** (0,204)	-0,679*** (0,199)
	R2 = 0,025	
Kärnfamilj N = 671	0,288 (0,160)	0,007 (0,152)
	R2 = 0,003	
Mobbad N = 289	-1,243*** (0,174)	-0,972*** (0,170)
	R2 = 0,044	
Nära vuxenrelation(er) N = 779	0,920*** (0,170)	0,442** (0,168)
	R2 = 0,026	
Nära vänskapsrelation(er) N = 957	1,216*** (0,229)	0,874*** (0,224)
	R2 = 0,025	R2 = 0,134
		Justerad R2 = 0,130

Förklaring:

Standardfel anges inom parentes

Signifikansnivån anges enligt *p<0,05, **p<0,01, ***p<0,001

Modell 1 i tabell 5 visar det bivariata sambandet mellan en oberoende variabel i taget i relation till beroende variabeln ”i kollektivtrafiken”. Betakoefficienter, standardfel,

signifikansnivåer, determinationskoefficienter och undersökningsenheternas antal anges. Ur modell 1 kan konstateras att om respondenten har svarat att hen minst tillhör en sexuell minoritet, känner hen sig mindre trygg i kollektivtrafiken. Det finns därmed ett starkt negativt statistiskt signifikant samband mellan sexuell minoritet och trygghetskänsla i kollektivtrafiken. Även upplevd ekonomisk stress och om man upplever mobbning har ett starkt negativt signifikant samband på trygghetskänslan i kollektivtrafiken. En eller flera nära vuxen- eller vänskapsrelationer har däremot ett starkt positivt signifikant samband på trygghetskänslan i kollektivtrafiken. Variabeln om man tillhör en kärnfamilj verkar inte ha något större signifikant samband för upplevd trygghetskänsla i kollektivtrafiken. I de bivariata analyserna har inte förklaringsgraden R² någon desto större inverkan på variansen av upplevd trygghetskänsla i kollektivtrafiken.

När alla oberoende variabler testas samtidigt i en regressionsanalys i modell 2 kan man notera att variablerna sexuell minoritet, upplevd ekonomisk stress, mobbad och nära vänskapsrelation(er) håller sina starka signifikanta samband till beroende variabeln. Dock har sambanden sjunkit något, speciellt vid upplevd ekonomisk stress. Man kan konstatera att om man tillhör en kärnfamilj har det fortfarande inte något större signifikant samband med upplevd trygghetskänsla i kollektivtrafiken, denna variabel har även fått mindre betydelse i modell 2 än i modell 1. Signifikansnivån på om man har en eller flera nära vuxenrelationer sjunker ett steg när även andra oberoende variabler inkluderas i analysen. Determinationskoefficienten R² visar att ca. 13 % av variationen av upplevd trygghetskänsla i kollektivtrafiken förklaras av oberoende variablerna.

Tabell 6. *Betakoefficienter, standardfel, signifikansnivåer och determinationskoefficienter från regressionsanalyser (OLS) av beroendevariabeln "hur trygg känner du dig... i offentliga utrymmen (t.ex. affärer, köpcentrum)*

Oberoende variabler	Modell 1 (bivariat)	Modell 2 (alla)
Sexuell minoritet N = 351	-1,409*** (0,159)	-1,220*** (0,155)
	R ² = 0,067	

Upplevd ekonomisk stress N = 191	-1,273*** (0,199)	-0,881*** (0,193)
	R2 = 0,036	
Kärnfamilj N = 671	0,228 (0,157)	-0,072 (0,148)
	R2 = 0,002	
Mobbad N = 289	-1,206*** (0,171)	-0,920*** (0,165)
	R2 = 0,043	
Nära vuxenrelation(er) N = 779	1,079*** (0,166)	0,627*** (0,163)
	R2 = 0,037	
Nära vänskapsrelation(er) N = 957	1,041*** (0,225)	0,641** (0,218)
	R2 = 0,019	R2 = 0,148 Justerad R2 = 0,143

Förklaring:

Standardfel anges inom parentes

Signifikansnivån anges enligt * $p < 0,05$, ** $p < 0,01$, *** $p < 0,001$

I tabell 6 presenteras samma oberoende variabler som i föregående tabell, men i detta fall fungerar "i offentliga utrymmen (t.ex. affärer, köpcentrum)" som beroende variabel. Modell 1 visar de bivariata analyserna mellan en oberoende variabel i taget för beroende variabeln. Modell 1 visar starka negativa statistiskt signifikanta samband mellan upplevd trygghetskänsla i offentliga utrymmen och om man tillhör minst en sexuell minoritet, om man upplever ekonomisk stress samt om man har blivit mobbad. Om man har en eller flera nära vuxen- eller vänskapsrelationer har det en stark positiv signifikant betydelse för upplevd trygghetskänsla i offentliga utrymmen. I denna tabell har inte heller variabeln kärnfamilj någon större betydelse för upplevd trygghetskänsla i offentliga utrymmen.

I modell 2, när alla oberoende variabler testas samtidigt, har fortfarande sexuell minoritet, upplevd ekonomisk stress och om man blir mobbad ett starkt negativt statistiskt signifikant samband för upplevd trygghetskänsla i offentliga utrymmen. Sambanden har även här sjunkit till viss del. Det positiva starka signifikanta sambandet mellan om man har en eller flera nära vuxenrelationer och upplevd trygghetskänsla i offentliga utrymmen, sjunker något i modell 2, men behåller signifikansnivån. Däremot sjunker signifikansnivån ett steg, och även sambandet något, för oberoende variabeln nära vänskapsrelation(er), när alla oberoende variabler testas samtidigt i modell 2. Determinationskoefficienten R² visar att ca. 14 % av variationen av upplevd trygghetskänsla i kollektivtrafiken förklaras av oberoende variablerna.

7. Sammanfattande diskussion

I detta kapitel diskuteras resultaten från den empiriska delen av magisteravhandlingen. Resultaten sammanfattas och tolkas i relation till magisteravhandlingens teoridel, syfte och frågeställningar samt till tidigare forskning. Vidare diskuteras den valda metoden och avslutningsvis görs en konklusion och förslag till fortsatt forskning ges.

Magisteravhandlingens syfte var att presentera hur barns subjektiva välbefinnande beskrivs i forskning samt undersöka vilka faktorer som inverkar på och förklarar variationen i barns upplevelser av trygghet. Begreppet subjektivt välbefinnande fungerar som det övergripande temat i magisteravhandlingen, medan den empiriska delen fokuserar på begreppet trygghetskänsla som en dimension av, och en operationalisering till, subjektivt välbefinnande. Magisteravhandlingens frågeställningar är:

1. Hur ser fördelningen ut mellan barns upplevda trygghetskänsla i olika miljöer?
2. Finns det ett samband mellan barns upplevda trygghetskänsla och faktorer som kön, ålder, boendeområde, minoritetsställning, upplevd ekonomisk situation, hushållsammansättning, skola, mobbning samt om barnet har en eller flera nära vuxen- eller vänskapsrelationer?

Det huvudsakliga resultatet från analyserna visar att fördelningen mellan barns upplevda trygghetskänsla i olika miljöer är relativt hög. Tryggast känner barnen sig i sitt eget hem och minst trygga känner barnen sig i kollektivtrafiken och i offentliga utrymmen. Kön, ålder och boendeområde har inga desto större signifikanta betydelser för barns upplevda trygghetskänsla. Däremot finns det starka signifikanta samband mellan upplevd

trygghetskänsla och om man tillhör minst en sexuell minoritet, upplever ekonomisk stress, om man har blivit mobbad samt om man har någon nära vuxen- eller vänskapsrelation. De tre förstnämnda har en stark negativ inverkan på barns trygghetskänsla medan om man har någon nära vuxen- eller vänskapsrelation har det en stark positiv inverkan på trygghetskänslan. Om man tillhör en kärnfamilj har det en positiv signifikant betydelse för trygghetskänslan, och det finns även ett litet positivt samband mellan att gå i grundskola och upplevd trygghetskänsla. Nedan följer en noggrannare diskussion gällande analysernas resultat.

7.1. Resultatdiskussion

Utgående från de deskriptiva analyserna om barns trygghetskänsla i olika miljöer kan man konstatera att de barn som svarat på enkäten Barnets Röst år 2021 i genomsnitt känner sig trygga i hemmet, i skolan, i närmiljön runt hemmet, i sin hobbyverksamhet, i kollektivtrafiken, i offentliga utrymmen, på nätet och i sociala medier samt i Finland. Respondenterna känner sig tryggast i sitt eget hem, medan medelvärdet för trygghet var som lägst i kollektivtrafiken och i offentliga utrymmen. När alla miljöer sammanslås till en summavariabel blir medelvärdet för respondenternas upplevelse av trygghetskänsla 8,5777.

Resultat från tidigare analyser av Rädda Barnen (2021) visar även att barn som tillhör en minoritetsgrupp är mer otrygga än barn som inte tillhör en minoritet. Speciellt de som tillhör en sexuell minoritet definierade sitt välbefinnande som bristande. Ur magisteravhandlingens analyser kan detta stödjas och man ser ett starkt signifikant negativt samband mellan barns trygghetskänsla och om de tillhör en sexuell minoritet. Man kan alltså konstatera att barn som upplever att de minst tillhör en minoritet på grund av sin sexuella läggning känner sig mer otrygga än de som inte tillhör en sexuell minoritet.

Haanpää, Kuula och Hakovirta (2019) påpekar att de barn som lever i en familj med två biologiska föräldrar oftast har ett högre välbefinnande än de som inte gör det. Detta kan även stödjas av de genomförda analyserna som visar att det finns ett positivt samband mellan att bo med sin mamma och pappa och upplevd trygghetskänsla. Haanpää m.fl. (2019) menar att orsaken till detta kan vara att ensamstående föräldrar har en svårare ekonomisk situation och bonusfamiljer kan ha utmaningar med att få en fungerande vardag och fungerande relationer inom familjen. De konstaterar även att ekonomisk stress är en bidragande faktor till välbefinnandet, där till exempel fritidsaktiviteter eller olika materiella resurser kan utebli.

Tidigare resultat från Rädda Barnen (2021) håller med om att barn i familjer med låga inkomster upplever ett sämre välbefinnande än de barn som inte lever i familjer med låga inkomster. Magisteravhandlingens analyser visar att ekonomisk stress även korrelerar starkt med barns upplevelser av trygghet. Barnets uppfattningar om familjens ekonomi har ett starkt signifikant samband med trygghetskänslan, där de barn som uppfattar sin familjs ekonomiska situation som bristande även känner sig mer otrygga än de som inte uppfattar familjens ekonomi som bristande.

Också Vornanen, Törrönen och Niemelä (2009) har forskat om barn i åldern 13 till 17 års upplevelser av otrygghet i Finland och fokuserade på barnens egna synvinklar på begreppet osäkerhet. De beskriver begreppet "turvattomuus" som brist på säkerhet eller brist på trygghet. Enligt resultaten kunde forskarna konstatera att trygghet bland barnen kopplas till vardagliga utmaningar, inre känslor och nära relationer. Forskarna menade att en absolut säkerhet är en illusion, där begreppet främst kan ses som en strävan efter kontinuitet i en omgivning av diskontinuitet. Sociala relationer kan vidare bidra till känslor av säkerhet, kärlek och ömhet. Relationer kan dock även orsaka rädsla eller ångest. En tidig trygg anknytning gynnar barns framtida utveckling, och studier visar att barn som är emotionellt stabila har haft trygga och pålitliga föräldrar som har uppmuntrat dem till självständighet. Känsla av säkerhet och trygghet utvecklas redan delvis från barndomens uppväxtförhållanden och tidiga relationer. Resultatet av forskningen visar att barns främsta definition av otrygghet relateras till rädsla, ångest, ensamhet samt brist på stöd av andra. Barnen förknippade otrygghet med bland annat familjerelaterade utmaningar, en känsla av att inte höra till någon gemenskap samt att utsättas för mobbning.

Magisteravhandlingens analyser tyder på att de barn som upplever att de har minst en nära vuxen eller nära vän de kan diskutera förtroligt med även känner sig mer trygga än andra. Det finns alltså ett starkt positivt samband mellan barn som upplever att de har en eller flera pålitliga sociala relationer och upplevd trygghetskänsla. Casas, González- Carrasco, och Luna (2018) stöder även argumentet att positiva relationer påverkar det subjektiva välbefinnande positivt, och avhandlingens analyser visar att detta påverkar barns trygghetskänsla positivt.

Haanpää, Kuula och Hakovirta (2019) menar vidare att flickor tenderar ha ett sämre välbefinnande än pojkar på grund av en slags press på utseendet. Ålder kan även påverka barns subjektiva välbefinnande. De menar dock att det finns resultat som tyder på annat gällande samband mellan barns subjektiva välbefinnande och kön eller ålder. Gällande barns trygghetskänsla visar avhandlingens resultat att kön och ålder inte har en desto större effekt på

upplevelsen av trygghet. Resultaten tyder på att det finns ett svagt negativt samband, men dessa är inte statistiskt signifikanta, dessutom är könsfördelningen i det analyserade datamaterialet ojämn där 76 % av respondenterna definierar sig som flickor.

Enligt enkäten ”Hälsa i skolan” utformad av Institutet för hälsa och välfärd (2021) har barns upplevelser av mobbning i grundskolan ökat eller förblivit desamma från år 2019 till år 2021. Från analysernas resultat kan avläsas att om respondenterna upplever mobbning har det även en betydande negativ inverkan på trygghetskänslan. Denna sambandsanalys var även den starkaste i alla genomförda analyser. I jämförelse med de andra oberoende variabelnas betydelse för upplevd trygghetskänsla visar resultaten att variabeln för upplevd mobbning har det starkaste sambandet med upplevd trygghetskänsla bland respondenterna. Detta samband är negativt och statistiskt signifikant på $<0,001$ -nivån. Det näst starkaste sambandet finns mellan upplevd ekonomisk stress och trygghetskänsla.

När beroende variabeln byts ut till ”hur trygg känner du dig ... i kollektivtrafiken” får oberoende variabeln sexuell minoritet det starkaste sambandet för beroende variabeln. Om man upplever mobbning har det också ett starkt samband med trygghetskänslan i kollektivtrafiken. Ännu starkare är sambandet mellan sexuell minoritet och beroende variabeln ”hur trygg känner du dig ... i offentliga utrymmen”. I detta fall har ännu upplevd mobbning ett starkt negativt signifikant samband, dock har variabeln upplevd ekonomisk stress en ännu starkare negativ korrelation med beroende variabeln i denna analys.

Resultaten visar därmed att den variabel med starkast effekt på beroende variabeln trygghetskänsla ”i kollektivtrafiken” och beroende variabeln ”i offentliga utrymmen” är tillhörandet av minst en minoritet på grund av en sexuell läggning. Dessa samvarierar starkt negativt. Gällande beroende variabeln trygghetskänsla ”i kollektivtrafiken” har oberoende variabeln för upplevd mobbning näst starkast effekt på trygghetskänslan. När beroende variabeln sedan byts ut till trygghetskänsla ”i offentliga utrymmen” uppvisar oberoende variabeln upplevd mobbning ungefär samma resultat som tidigare, däremot har upplevd ekonomisk stress ökat och har näst starkast signifikant effekt på respondenternas trygghetskänsla i offentliga utrymmen. Resultaten tyder alltså på att respondenternas upplevda ekonomiska stress inom familjen har ett något starkare negativt samband med den upplevda trygghetskänslan i offentliga utrymmen än i kollektivtrafiken.

7.2. Metoddiskussion

Som tidigare nämnt diskuterar Eliasson (2022) för- och nackdelar med att analysera ett färdigt insamlat datamaterial och menar att det inte finns en garanti för att det färdigt insamlade datamaterialet och skribentens egen forskning och frågeställningar nödvändigtvis behöver stämma överens. Det datamaterial som redan har samlats in kan ha för avsikt att undersöka andra sammanhang än det som skribenten har för avsikt att undersöka. Eliasson (2022) påstår dock att om syftet med forskningen är att göra en uppföljning av en undersökning kan forskningens frågeställningar stämma överens med den tidigare undersökningen. Bryman (2018) påstår att förnyade analyser av ett datamaterial även kan leda till nya tolkningar. Ett datamaterial kan analyseras på flera olika sätt och en sekundäranalys kan bidra till nya sambandsanalyser och nya tolkningar av datamaterialet som inte tidigare har gjorts.

Eftersom enkäten Barnets Röst redan har analyserats finns det skäl till att skribentens analyser inte medför något nytt inom forskning. Däremot bidrar skribentens analyser till ytterligare stöd för det redan analyserade materialet. Skribentens analyser kan även bidra till nya tolkningar av datamaterialet och nya sambandsanalyser. Magisteravhandlingens frågeställningar som den empiriska delen har för avsikt att svara på ger utrymme för olika tolkningar och former av kvantitativa dataanalyser. Frågeställningarna kunde ha varit mer avgränsade och detaljerade för att få mera specifika och ingående analyser. Frågeställningarna ger dock möjlighet för skribenten att vara mer flexibel i valet av analyser och på så sätt utföra analyser som skribenten känner sig bekant och trygg med.

Operationaliseringen av de olika svarsalternativen i enkäten resulterade i variabler som omkodades till att bäst lämpa sig för de utförda analyserna. Man kan dock inte utesluta andra omkodningar av variabler, som kanske kunde ha varit mer lämpade för analyserna. Andra oberoende variabler kunde ha valts, till exempel kunde variabler om coronapandemin eller distansstudier inkluderats för sambandsanalyserna. Ett större fokus kunde ha lagts på coronapandemins effekter på barns upplevda trygghetskänsla. Datamaterialet som analyserades har även en del brister där könsfördelningen är ojämn. Magisteravhandlingens frågeställningar gav ett brett urval av analysmetoder för skribenten och man kunde överväga om mer specifika frågeställningar eller andra analysmetoder kunde ha bidragit till mer relevanta resultat.

7.3. Konklusion och förslag till fortsatt forskning

Sammanfattningsvis visar analyserna att kön, ålder och om man bor i en stadsmiljö inte har någon större inverkan på den upplevda trygghetskänslan hos barn i åldern 12 till 17 år. Däremot har det betydelse om man minst tillhör en minoritet på grund av sin sexuella läggning, upplever ekonomisk stress samt om man känner sig mobbad. Dessa faktorer inverkar starkt negativt på barns upplevda trygghetskänsla. Om barnen känner att de har en eller flera nära vuxna eller vänner som de upplever att de kan diskutera förtroligt med om nästan alla sina angelägenheter, upplever de sig även tryggare än de som inte har det. Det finns även ett litet positivt samband mellan upplevd trygghetskänsla och om man går i grundskolan.

Barnen känner sig mindre trygga i kollektivtrafiken om de upplever att de minst tillhör en minoritet på grund av sin sexuella läggning, om de upplever ekonomisk stress samt om de känner sig mobbade. Den sexuella minoriteten får en ännu större betydelse för trygghetskänslan när beroende variabeln spjälks till ”i kollektivtrafiken” än för den föregående summavariabeln. Barn som känner att de har flera nära vuxna eller vänner som de upplever att de kan diskutera förtroligt med, är även tryggare i kollektivtrafiken än de som inte har någon nära vuxen eller vän. Om man tillhör en kärnfamilj har det inte någon desto större inverkan på den upplevda trygghetskänslan i kollektivtrafiken.

I offentliga utrymmen känner barn sig mindre trygga om de minst tillhör en minoritet på grund av sin sexuella läggning, upplever ekonomisk stress eller mobbning. Den sexuella minoritetens och den upplevda ekonomiska stressens betydelse för trygghetskänsla i offentliga utrymmen får även en något starkare negativ inverkan i denna miljö, än i kollektivtrafiken. Om man upplever att man har någon nära vuxen eller nära vän att diskutera förtroligt med upplever man sig även tryggare i offentliga utrymmen. Om man tillhör en kärnfamilj har det ingen större inverkan på barns upplevda trygghetskänsla i offentliga utrymmen.

Under skrivprocessens gång kan man konstatera att forskning om barns subjektiva välbefinnande inte är en lätt uppgift och fastän det finns en hel del forskning kring ämnet, och flera resultat kan tyda på liknande argument, finns det ändå en del mindre forskningar som kanske inte är lika tillförlitliga och opponerar det som en annan forskning förespråkar. Detta kan medföra en viss osäkerhet kring tillförlitligheten av forskningsresultatet och kunde

undersökas ytterligare. I denna avhandling används dock främst större forskningar med många undersökningsenheter som större globala organisationer, till exempel UNICEF eller Rädda Barnen rf, har utfört. Det förekommer även forskningsresultat från mindre forskningar med ett mindre antal undersökningsenheter. Dessa har inkluderats om de anses relevanta till temat och för att få ett bredare perspektiv på avhandlingen tematik och påvisa hur komplext fenomenet välbefinnande är och hur man från flera olika perspektiv kan forska i detta för att förstå helheten. Om mindre forskningar har inkluderats är en stor del utförda i Finland, detta för att resultatet ska vara närliggande och tillförlitligt gällande det system, principer och värderingar som finns i vårt samhälle. Alla barn behöver samma trygghet, närhet och omsorg oberoende var de växer upp. Forskning kring barn kan dock se annorlunda ut beroende på var i världen de utförs och beroende på vilka förutsättningar som finns. Forskningarna har då avgränsats till att vara så uppdaterade och aktuella som möjligt.

Eftersom datamaterialet som undersöks har samlats in under coronapandemin kunde ett större perspektiv på pandemins effekter på barns upplevda trygghetskänsla analyserats. Under den rådande pandemin var även distansstudier aktuellt och detta kunde också ha inkluderats mer ingående. Barns subjektiva välbefinnande och upplevda trygghetskänsla är ett, som konstaterat, komplex fenomen och det finns många faktorer, situationer eller omständigheter som kan inverka på det subjektiva välbefinnandet. Vidare forskningar om fenomenet relaterat till effekterna av coronapandemin, kriget i Ukraina, inflationen, de stigande räntorna och elpriserna, eller andra pågående samhällseliga kriser kunde undersökas.

Resultat från enkäten ”Hälsa i skolan” från år 2023 tyder på att en stor del unga upplever att de är nöjda med sina liv. Ungefär en tredje del av flickorna i årskurs 8 och 9, i gymnasiet och i yrkesläroanstalter upplever ändå ett medelmåttligt eller dåligt hälsotillstånd. Bland pojkar var motsvarande andel något mindre. Resultaten inom detta område var nästan oförändrat i jämförelse med resultaten från enkäten ”Hälsa i skola” från år 2021. Enkäterna visar dock en nedgång i andelen barn och unga som var nöjda med sina liv mellan åren 2019 och 2023. Mellan åren 2019 och 2021 har andelen minskat och mellan åren 2021 och 2023 var andelen som var nöjda med sina liv lika eller något mindre. Resultaten visar även att ångest bland unga har ökat. Ångest har ökat betydligt mellan åren 2019 och 2021 bland flickor och pojkar i gymnasiet samt bland flickor i årskurs 8 och 9. Ångest bland flickor i årskurs 8 och 9 och även bland pojkar i gymnasiet har ökat ännu något mellan åren 2021 och 2023. Upplevelsen av ensamhet har varit i stort sett lika mellan åren 2021 och 2023 bland barn och unga. Gällande andelen barn och unga som har upplevt mobbning minst en gång i veckan visar

resultaten att mobbning har ökat mellan åren 2021 och 2023. Speciellt bland pojkar och flickor i årskurs 8 och 9 har mobbning ökat. Magisteravhandlingens analyser visar mobbningens starka negativa effekter på barns trygghetskänsla. Mobbning behöver förebyggas i ett så tidigt skede som möjligt för att inte orsaka framtida skador hos den unga.

Också Hilppö, Rainio, Rajala och Lipponen (2020) nämner coronapandemin som en tid där barn är isolerade i sina hem och hur detta kan påverka barnen kort- och långsiktigt. Föräldrars eventuella oförmåga att hjälpa barnen med sina skoluppgifter eller att barnen inte på andra grunder får skoluppgifterna gjorda, ger en viss rädsla för en ökad ojämlikhet bland sociala klasser i Finland. Fortsatt forskning om och med barn är ständigt aktuellt. Sommer, Samuelsson och Hundeide (2010) ifrågasätter vuxna i barns närhet om deras försök till att representera barns åsikter faktiskt fångar upp vad barnen egentligen finner intressant och viktigt. Ofta blir speciellt små barns röster ohörda. Att endast förlita sig på vuxnas perspektiv om barn kan orsaka att barn alltmer behandlas utifrån en homogen grupp och skillnader mellan sociala grupper i samhället riskerar förbises. Vidare diskuterar Sommer m.fl. (2010) barnets perspektiv och betydelsen av att låta barn visa, berätta eller på annat vis dela med sig av vad de finner intressant och relevant. Det är viktigt att försöka förstå och vara lyhörd till även de aspekter som kanske inte alltid är lätta att nå eller förstå hos barn.

Att inkludera barn och barnets perspektiv i forskning, att minska vuxnas roll i forskning samt att lyfta upp vad barn själva säger om sina liv och sin vardag är i fortsatt behov av forskning. Som tidigare nämnt förekommer det ofta i forskning kring barn ett vuxet perspektiv på barnets liv där den vuxna antas ha mera kunskap om barnets liv och värderingar än barnet själv. De vuxnas perspektiv försöker undvikas och en större tyngdpunkt finns vid barnets perspektiv och hörande av barn och vad de själva berättar om sitt välbefinnande. Detta är inte enkelt, och flera forskningar inkluderar fortsättningsvis vuxnas perspektiv på barns subjektiva välbefinnande. Man kan dock ändå notera att forskning i dag alltmer utvecklas och fokuserar på att inkludera, värdesätta och lyssna till barnets perspektiv.

Källförteckning

- Allardt, E. (1976). Dimensions of welfare in a Comparative Scandinavian Study. *Acta Sociologica*, 227-239.
- Bell, A. (2007). Designing and testing questionnaires for children. *Journal of Research in Nursing*, 461-469.
- Ben-Arieh, A., Casas, F., Frønes, I., & Korbin, J. E. (2014). Multifaceted Concept of Child Well-Being. *Handbook of Child Well-Being*, 1-27.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber AB.
- Casas, F., & González-Carrasco, M. (2021). Analysing Comparability of Four Multi-Item Well-being Psychometric Scales Among 35 Countries Using Children's Worlds 3rd Wave 10 and 12-year-olds Samples. *Child Indicators Research*, 1829-1861.
- Casas, F., González-Carrasco, M., & Luna, X. (2018). Children's rights and their subjective well-being from a multinational perspective. *European Journal of education*, 336-350.
- Casas, F., González, M., Navarro, D., & Aligué, M. (2012). Children as Advisers of Their Researchers: Assuming a Different Status for Children. *Child Ind Res*, 193-212.
- Dinisman, T., Fernandes, L., & Main, G. (2015). Findings from the First Wave of the ISCWeB Project: International Perspectives on Child Subjective Well-Being. *Child Ind Res*, 1-4.
- Domínguez-Serrano, M., & Moral-Espín, d. L. (2022). The Capability Approach and Child Well-Being: A Systematic Literature Review. *Child Indicators Research*.
- Eliasson, A. (2022). *Kvantitativ metod från början*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Forgeard, M. J., Jayawickreme, E., Kern, M. L., & Seligman, M. E. (2011). Doing the right thing: Measuring wellbeing for public policy. *International Journal of Wellbeing*, 79-106.
- Gromada, A., Rees, G., & Chzhen, Y. (2020). *Worlds of Influence - Understanding What Shapes Child Well-being in Rich Countries*. Florence: UNICEF.
- Haanpää, L., Kuula, M., & Hakovirta, M. (2019). Social Relationships, Child Poverty, and Children's Life Satisfaction. *Social sciences*, 1-13.
- Hilppö, J., Rainio, A., Rajala, A., & Lipponen, L. (2020). Children and the COVID-19 Lockdown: From Child Perspectives to Children's Perspectives. *Cultural Praxis*, 6.
- Huebner, S. E. (1991). Initial Development of the Student's Life Satisfaction Scale. *School Psychology International*, 231-240.

- Institutet för hälsa och välfärd. (2021). *Uppväxtmiljöns trygghet*. Hämtat från thl.fi: <https://thl.fi/sv/web/barn-unga-och-familjer/forskning-och-uppfoljning/uppvaextmiljons-trygghet>
- Institutet för hälsa och välfärd. (2021). *Välbefinnandet bland barn och unga - Enkäten Hälsa i skolan 2021*. Hämtat från thl.fi: <https://thl.fi/sv/web/thlfi-sv/statistik-och-data/statistik-efter-amne/barn-unga-och-familjer/valbefinnandet-bland-barn-och-unga-enkaten-halsa-i-skolan>
- Institutet för hälsa och välfärd. (2023). *Välbefinnandet bland barn och unga – Enkäten Hälsa i skolan 2023*. Helsingfors: Institutet för hälsa och välfärd.
- Kaye-Tzadok, A., Kim, S. S., & Main, G. (2017). Children's subjective well-being in relation to gender - What can we learn from dissatisfied children? *Children and Youth Services Review*, 96-104.
- Koch, A. (2017). Children's Perspectives on Happiness and Subjective Well-being in Preschool. *Children & Society*, 73-83.
- Kutsar, D., Raid, K., & Soo, K. (2018). International Survey of Children's Well-Being - an opportunity to develop child-centred statistics. *Quarterly Bulletin of Statistics Estonia*, 3-63.
- Lee, B. J., & Yoo, S. M. (2017). What accounts for the variations in children's subjective well-being across nations?: A decomposition method study. *Children and Youth Services Review*, 15-21.
- Lindberg, M., Nygård, M., Nyqvist, F., & Hakovirta, M. (2020). Financial Stress and Subjective Wellbeing among Children - Evidence from Finland. *Child Indicators Research*, 799-819.
- Main, G. (2014). Child Poverty and Children's Subjective Well-Being. *Child Ind Res*, 451-472.
- McGillivray, M. (2007). *Human Well-Being - Concept and Measurement*. New York: United Nations University.
- Nussbaum, M., & Sen, A. (1993). Having, Loving, Being: An Alternative to the Swedish Model of Welfare Research. *The Quality of Life*, 88-94.
- Nygård, M. (2013). *Socialpolitik i Norden : en introduktion*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Pelastakaa Lapset - Rädda barnen. (2021). *Barns och ungas erfarenheter av coronapandemitiden*. Helsingfors: Pelastakaa Lapset - Rädda barnen.
- Pelastakaa Lapset - Rädda Barnen. (2021). *Familjens ekonomiska situationers verkningar på barnens vardag, välbefinnande och känslor av säkerhet*. Helsingfors: Rädda Barnen rf.
- Piaget, J. (1929) *The Child's Conception of the world*. London: Routledge & Kegan Paul

- Puroila, A.-M., Estola, E., & Syrjälä, L. (2012). Having, loving, and being: children's narrated well-being in Finnish day care centres. *Early Child Development and Care*, 345-362.
- Robeyns, I. (2007). The Capability Approach: a theoretical survey. *Journal of Human Development*, 93-117.
- Ruini, C., Vescovelli, F., Carpi, V., & Masoni, L. (2017). Exploring Psychological Well-Being and Positive Emotions in School Children Using a Narrative Approach. *Indo-Pacific Journal of Phenomenology*, 1445-7377.
- Ryff, C. D., & Singer, B. H. (2008). Know Thyself and Become What You Are: A Eudaimonic Approach to Psychological Well-Being. *Journal of Happiness Studies*, 13-39.
- Rädda Barnen. (2023). *Etiska Riktlinjer (Code Of Conduct)*. Hämtat från <https://www.raddabarnen.se/>: https://www.raddabarnen.se/globalassets/dokument/om-oss/riktlinjer-och-policys/etiska-riktlinjer_2023.pdf
- Savahl, S. (2009). Children's perspectives on child well-being. *The Social Work Practitioner-Researcher*, 23-40.
- Segesten, K. (1994). *Patienters upplevelser av trygghet och otrygghet*. Göteborg: K & K Förlag AB.
- Seligman, M. (2002). Positive psychology, positive prevention, and positive therapy. . *Oxford University Press*, 3-9.
- Sen, A., & Nussbaum, M. (1993). Capability and Well-Being. *The Quality of Life*, 30-53.
- Sommer, D., Samuelsson, I. P., & Hundeide, K. (2010). *Child Perspectives and Children's Perspectives in Theory and Practice*. Springer.
- TENK. (2023). *Forskningsetiska Delegationen*. Hämtat från <https://www.tenk.fi/>: <https://www.tenk.fi/>
- UNICEF. (2013). *Child well-being in rich countries - A comparative overview*. Florence: UNICEF.
- UNICEF. (2020). *Worlds Of Influence - Understanding What Shapes Child Well-being in Rich Countries*. Florence: United Nations Children's Fund (UNICEF).
- Uusitalo-Malmivaara, L. (2014). Happiness Decreases during Early Adolescence - A study on 12- and 15- year- old Finnish Students . *Psychology*, 541-555.
- Veenhoven, R. (1996). The Study of Life Satisfaction. *A comparative study of satisfaction with life in Europe*, 1-37.
- Veenhoven, R. (1999). The Four Qualities of Life - Ordering Concepts and Measures of the Good Life. *Journal of Happiness Studies*, 1-39.

Vornanen, R., Törrönen, M., & Niemelä, P. (2009). Insecurity of young people : The meaning of insecurity as defined by 13 - 17- year- old Finns. *Journal of Youth Research*, 399-419.